

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 230 (5702) 5 dekabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Bakutel-2018" sərgisi ilə tanış olub

XİN: Belgrad hava limanındaki "Duty Free" mağazasında dırnaqarası "artsakh" brendinin məhsullarının satışı qadağan edilib

Son günlər Nikola Tesla adına Belgrad hava limanındaki "Duty Free" mağazasında Azərbaycanın Ermənistən tərəfindən işğal olunmuş tərəxi ərazilərində yaradılmış qondarma rejim tərəfindən istehsal olunan və bu rejimin adına uyğun olaraq dırnaqarası "artsakh" brendi ilə şərab, konyak, araq və digər spirtli içki məhsullarının "Armenian flavours" adlı ayrıca guşədə satışa...

İranlı nazir:
"İKT sahəsində İran ilə Azərbaycanın əməkdaşlığının inkişafı zəruriyidir"

İran ilə Azərbaycan yaxın qonşu və dost dövlətlərdir. Diger sahələrdə olduğu kimi informasiya texnologiyaları sahəsində də iki dövlət arasındakı əlaqələrin inkişafı zəruriyidir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri dekabrın 4-də İranın rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Məhəmməd Cavad Azəri Çəhromi deyib. O bildirib ki, Azərbaycanın nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin dəvəti ilə "Bakutel-2018" Beynəlxalq Rabitə...

"Siyasi mühacirlərin" pul davası

Avropana "siyasi mühacir" adı altında var-gəlib edib, Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarına qarşı çıxanların qrant davası səngimək bilmir. Daha dəqiq deşək, Məhəmməd Mirzəli ilə Tural Sadiqlının qrant üstündə bir-birlərinə olmazın sözlər demələri, məhz erməni lobbisinin dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən xarici fondlardan alıqları ianələrə görə açıq-aşkar etiraflarında bulunmaları, artıq özü-özülüyündə bütün kartları açığa çıxarıb. T.Sadiqli 4 ildir Almaniyada "siyasi mühacir" kimi yaşayır...

Azərbaycan diplomatiyasının Lissabon uğuru

7

"Azərbaycanla Türkiye arasında əlaqələr tarixi köklərə bağlıdır"

2

Ilham Əliyev: "Azərbaycanın valyuta ehtiyatları xarici borcdan 5 dəfə böyükdür"

4

"Ziddiyətlərdən uzaq duran Azərbaycan səmərəli əməkdaşlıq formaları ilə öz nümunəsini təqdim edir"

6

Ermənistanda "Su-25" hücum təyyarəsinin qəzaya uğraması nəticəsində iki pilot ölüb

4

Bakıda Azərbaycan, İran, Rusiya və Türkiyənin İKT nazirlərinin dördtərəflili görüşü keçirilib

6

Avropana söz azadlığı yalnız kağız üzərindədir

8

Demokratiya libasında erməni diktatürü

10

12

Dövlət Statistika Komitəsi: Dekabrın 4-dək 221 min tondan çox pambıq tədarük olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 4-də Türkiyə Respublikasının nəqliyyat və infrastruktur naziri Mehmet Cahit Turhanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZERTAC xəber verir ki, dövlətimizin başçısı Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur naziri Mehmet Cahit Turhanın XXIV "Bakutel" Azərbaycan Beynəlxalq Telekomunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar Sərgisində böyük heyetle iştirakından məmənunuğunu bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Türkiyə arasında ikitərəfli münasibətlərin bütün sahələrdə, o cümlədən nəqliyyat və infrastruktur sahələrində uğurla inkişaf etdiyini bildirdi. Nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığımıza toxunan dövlətimizin başçısı ölkələrimizin birgə həyata keçirdiyi layihələrdən danişaraq öten il istifadəyə verilən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin təkcə regionda deyil, daha geniş məkanda böyük önəm daşıdığını vurğuladı. Dövlətimizin başçısı ölkələrimizin rabite sahəsində də birgə iş birliyi apardıqlarını, Türkiyə şirkətlərinin bu sahəde uzun illər fealiyyət göstərdiklərini dedi və rabite sahəsində əməkdaşlığımızın daha da genişləndirməsi üçün böyük perspektivlərin olduğunu bildirdi.

Nazir Mehmet Cahit Turhan Türkiyə Respublikasının Prezidenti Recep Tayyib Erdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırıldı. Azərbaycanla Türkiyə arasında əlaqələrin dərin tarixi köklərə malik olduğunu vurğulayan qo-

"Azərbaycanla Türkiyə arasında əlaqələr tarixi köklərə bağlıdır"

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

naq Azərbaycanda bütün sahələrdə, o cümlədən infrastruktur və şəhərsalmada böyük inkişafın şahidi olduğunu dedi. Mehmet Cahit Turhan bildirdi ki, ulu öndər Heydər

Əliyevin ifadəsi ilə desək Azərbaycanla Türkiyə "Bir millət, iki dövlət"dir və Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlar Türkiyədə böyük sevincə qarşılıarı. Türkiyeli nazir Azərbay-

canla Türkiyənin bundan sonra da birgə uğurlu layihələr həyata keçirəcəklərini məmənunuqla qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı Türkiyə

Respublikasının Prezidenti Recep Tayyib Erdoğanın salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

"Azərbaycanla ABŞ arasında əməkdaşlıq müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf edir"

Prezident İlham Əliyev ABŞ-in Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 4-də Amerika Birləşmiş Ştatlarının müdafiə nazirinin müaviniinin müşaviri xanım Laura Kuperin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZERTAC xəber verir ki, dövlətimizin başçısı Azərbaycanla ABŞ arasında əməkdaşlığın müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev qarşılıqlı səfərlərin, o cümlədən ABŞ Prezidentinin milli tehlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun və digər rəsmilərin Azərbaycana səfərlərinin münasibətlərinin inkişafındakı rolunu qeyd etdi. Müdafiə sahəsində əməkdaşlığın məmənunuğunu doğurduğunu deyən dövlətimizin başçısı enerji təhlükəsizliyi məsələlərinin də ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafında böyük önem daşıdığını bildirdi, bu baxımdan ABŞ hökumətinin və şəxslən ABŞ Prezidentinin Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin reallaşmasına verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdi. Prezident İlham Əliyev Respublika Günü və enerji sahəsində əməkdaşlıq mövzusunda ABŞ Prezidentinin ünvanladığı məktubları

da əhəmiyyətini qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı NATO çərçivəsində də əlaqələrin inkişafından məmənunuğunu bildirərək, NATO mənzil qərargahına son uğuru səfərini bu təşkilatla əmək-

daşlığın yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirdi. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Əfqanistandakı sülh-məramlı əməliyyatlarda ölkəmizin iştirakı və orada Qətiyyətli Dəstək Missiyasında herbəcilerimizin sayı-

nın artırılması Azərbaycanın bu ölkədə ümumi sülhyaratma səylərinə verdiyi töhfəsini nümayiş etdirir. Azərbaycanın etibarlı və sabit tərəfdəş olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev ölkəmizin,

həmçinin ikitərəfli əsasda da Əfqanistanda həyata keçirilən quruculuq və yenidənqurma işlərinə öz töhfəsini, xüsusilə "ASAN xidmət" təcrübəsinin Əfqanistanda da tətbiqinə dəstək verdiyini bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xanım Laura Kuperin səfərinin və ölkələrimiz arasında müdafiə sahəsində məsləhətləşmələrin əməkdaşlığımızın inkişafına əlavə təkan verəcəyinə ümidi var olduğunu vurğuladı.

Ölkəmizə səfərinin Azərbaycanla ABŞ arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq və strateji tərəfdəşlik əlaqələrinin genişlənməsinin davam etdirilməsi məqsədini daşıdığını deyən ABŞ müdafiə nazirinin müaviniinin müşaviri xanım Laura Kuper qeyd etdi ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarının rehbərliyi Azərbaycanla əlaqələrə mühüm əhəmiyyət verir. Xanım Laura Kuper Azərbaycanla ABŞ arasında terrorizm, kütlövi qırğını silahları və narkotik maddələrin yayılmasının qarşısının alınması və ümumilikdə, tehlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığı, Azərbaycanın Əfqanistanda həyata keçirilən sülhyaratma missiyasına dəstəyini və tranzit daşımaları üçün yaratdığı imkanları yüksək qiymətləndirdi.

“Azərbaycanda telekommunikasiya üzrə yeni texnologiyaların tətbiqi və xidmət şəbəkəsinin ən müasir standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilməkdədir”

Prezident İlham Əliyev XXIV beynəlxalq “Bakutel-2018” telekommunikasiya, innovasiya və yüksək texnologiyalar sərgi və konfransının iştirakçılarına müraciət ünvanlayıb.

Məktubda deyilir: “Hörmətli sərgi və konfrans iştirakçıları! Sizi ölkəmizin paytaxtı Bakı şəhərində XXIV beynəlxalq “Bakutel-2018” telekommunikasiya, innovasiya və yüksək texnologiyalar sərgi və konfransının açılışı münasibətə səmimi salamlayır, hər birinizi uğurlar arzulayıram.

Yüksək texnologiyalar sahəsində müüm hadisələrdən olan sərgi və konfransının informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sektorunu nümayəndələrinin ənənəvi görüş məkanına çevrilmesi sevindirici həldir. Ən son yeniliklərin və texnoloji nailiyyətlərin nümayiş etdirilməsi baxımından geniş imkanlara malik “Bakutel” platformasında informasiya-kommunikasiya sənayesi təmsilçiləri, aparıcı biznes rəhbərləri və mütəxəssislər özlərinin qlobal əhemmiyyətli layihələr və eləcə də gələcək inkişaf perspektivləri ilə bağlı fikirlərini bölüşərək həlliçi qərarlar qəbul edirlər.

Bu gün Azərbaycanda telekommunikasiya üzrə yeni texnologiyaların tətbiqi və xidmət şe-

bəkəsinin ən müasir standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Vətəndaşların telekommunikasiya, poçt və digər

xidmətlərlə daha keyfiyyətli təmin olunması məqsədilə yaradılmış “Şəbəkə” xidmət mərkəzlərinin sayı davamlı artırılır. Informasiya-kommunikasiya texnologiya-

yalarının cəmiyyət həyatının ayrı-ayrı sahələrində geniş tətbiqi və məlumatların vahid mərkəzdə təhlükəsiz saxlanması üçün beynəlxalq səviyyədə təhlükəsizlik

standartlarına cavab verən Data Mərkəzi qurulmuşdur.

Azərbaycan Poçtu ənənəvi xidmətlər yanaşı, bank-maliyyə xidmətləri də göstərir. Milli poçtımız beynəlxalq tranzit poçt mərkəzi kimi fəaliyyətə başlamışdır. Informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına marağın artırılması və gənclərin innovativ ideyalara dəstək məqsədilə paytaxtda, həmçinin bölgelərdə “İdeyadan Biznesə” startap tərtibatları və müxtəlif yarışlar teşkil olunur. Bu yaxınlarda ölkəmizdə ilk dəfə olaraq beynəlxalq “Innovasiyalar həftəsi” keçirilmişdir. Layihə çərçivəsində ziyarətçilər yüksək texnologiyalar və innovasiyalara dair yeniliklərlə yaxından tanış olmaq imkanı qazanmışlar.

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin tabeliyində İnnovasiyalar Agentliyinin yaradılmasının ölkəmizdə yüksək texnologiyaların inkişaf tempini daha da artıracağına əminliyimi ifade etmək istərdim. İnanıram ki, sərgi və konfrans aparacağınız geniş müzakirələr və keçirəcəyiniz səmərəli görüşlərle qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin dərinleşməsinə və yeni təşəbbüslerin meydana çıxmamasına yol açacaq, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sənayesinin inkişafına öz töhfəsini verəcəkdir”.

“Azərbaycanla İran rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsində yaxşı əməkdaşlıq həyata keçirir”

Prezident İlham Əliyev İranın rabitə və informasiya texnologiyaları nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 4-də İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Məhəmməd Cavad Azəri Cəhrominin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZERTAC xəber verir ki, dövlətimizin başçısı Məhəmməd Cavad Azəri Cəhrominin XXIV “Bakutel” Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksek Texnologiyalar Sərgisində iştirakından və İranın bu tədbirdə geniş sayda şirkətlərlə təmsil olunmasından məmənunluğunu bildirdi. Sərginin ənənəvi olaraq keçirildiyini deyən Prezident İlham Əliyev burada İran şirkətlərinin daim iştirak etdiyini vurğuladı. Azərbaycanla İranın müxtəlif sahələrde, o cümlədən rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsində yaxşı əməkdaşlıq həyata keçirdiyini qeyd edən dövlətimizin başçısı müntəzəm qarşılıqlı səfərlərin, eləcə də nazirlər səviyyəsində temaslarının yaxşı səviyyədə olduğunu

qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı İKT sahəsində həm ikitərəfli səviyyədə, həm də regional çərçivədə əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanlar

açıldığını dedi. Qəbulu görə minnətdarlığını bildirən İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiya-

ları naziri Məhəmməd Cavad Azəri Cəhromi ölkələrimiz arasında İKT sahəsində yaxşı əməkdaşlıq həyata keçirildiyini bildirdi. O,

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasının əməkdaşlarının “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Tailand Kralı Maha Vacralongkorn Bodindradebayavarangkuna təbrik məktubu göndərib. Təbrikdə deyilir: “Olahəzrət, Tailand Krallığının milli bayramı münasibətələ Sizə və Sizin simanızda bütün xalqınıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi yetirirəm. Belə bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, dost Tailand xalqına daim sülh və rifah arzulayıram”.

Əməkdaşlığın təkcə ikitərəfli səviyyədə deyil, eləcə də İran, Azərbaycan, Türkiyə, Rusiya səviyyəsində genişləndirilməsi üçün səmərəli müzakirələrin aparıldığı dədi. Məhəmməd Cavad Azəri Cəhromi keçən il Azərbaycan Prezidenti ilə görüşdən öten dövr erzində əməkdaşlığın genişləndirilməsi və layihələrin icrası ilə bağlı çoxlu işlərin görüldüyünü məmənunluqla qeyd etdi. Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

İlham Əliyev: “Azərbaycanın valyuta ehtiyatları xarici borcdan 5 dəfə böyükdür”

Düz 25 il öncə - 1993-cü il dekabrın 11-də Ulu Öndər Heydər Əliyev "Azərbaycan Respublikasının milli valyutasının respublika ərazisində yeganə ödəniş vasitəsi elan olunması haqqında" Fərman imzalayıb. İmzalanan Fərmando deyilir ki, respublikada müstəqil maliyyə, pul-kredit siyasetinin aparılmasını, onun daxili bazارının qorunmasını milli valyutanın manatın möhkəmləndirilməsini, bank-maliyyə, uçot və hesablaşmalarının sadələşdirilməsini təmin etmək məqsədi ilə 1994-cü il yanvar ayının 1-də saat 00-dan etibarən Azərbaycan Respublikasının ərazisində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının pul nişanı manat yeganə ödəniş vasitəsi elan edilsin. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tapşırılsın ki, 1993-cü il dekabrın 15-dən etibarən keçmiş SSRİ Dövlət Bankının 1961 - 1992-ci illərə aid pul nişanlarının dövriyyəyə buraxılmasını dayandırsın.

Pul vahidi dövlətin gücünü, siyasi-iqtisadi durumunu, tarixi missiyasını ifadə edir

Müstəqil dövlətin əsas göstəricilərindən biri də onun milli pul vahidinin olmasıdır. Pul vahidi dövlətin gücünü, siyasi-iqtisadi durumunu, tarixi missiyasını kifayət qədər ifade edə bilir. Məhz ölkəmizdə müstəqil pul siyasetinin yeridilməsinə şərait yaratmaq məqsədi ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 11 dekabr 1993-cü il tarixli "Azərbaycan Respublikası milli valyutasının respublika ərazisində yeganə ödəniş vasitəsi elan olunması haqqında" Fərmanı mühüm rol oynadı. Bu Fərmanla manatın dövriyyədə yeganə ödəniş vasitəsi olması təsbit edildi və Azərbaycanın rubl zonasından çıxması təmin edildi. Bununla da, Mərkəzi Bank müstəqil pul və məzənnə siyasəti həyata keçirmək imkanı əldə etdi ki, bu siyasetin de müsbət nəticələri, qısa müddətdə, ölkə iqtisadiyyatının inkişafına öz töhfəsini verdi.

Eyni zamanda, ölkə ərazisində manatın yeganə ödəniş vasitəsi olması 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsi yolu ilə keçirilmiş referendumda qəbul olunan Konstitusiya Aktı ilə bir daha öz təsdiqini tapdı. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 19-cu maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının pul vahidinin manat olduğu müəyyən edilmiş və Azərbaycan Respublikasının ərazisində manatdan başqa pul vahidlərinin ödəniş vasitəsi kimi işlədilməsi qadağan edilmişdir. Bütün bunlar manatın məzənnəsinin sabitləşməsi və möhkəmlənməsi, onun, sözün eśl mənasında, milli valyutaya çevrilməsi üçün münbit sərat yaratdı.

Azərbaycanın milli
valyutasının
möhkəmləndirilməsi
real və obyektiv iqtisadi
faktorlara asaslanır

Bu gün Azerbaycanın inkişaf trayektoriyası kifayət qədər davamlıdır və iqtisadi ar-tımın real və obyektiv faktorlarına əsaslanır. Bu, bir aksiomadır: iqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir. Əlde olunan bu uğurların kökündə isə ölkədə yaradılan iqt-i-mai-siyasi sabitlik, iqtidár-xalq birliyi dayanırdı. Məlum həqiqətdir ki, iqtisadiyyatın normal durumu, məhz belə vəziyyətin yara-dılmasından çox asılıdır. Son illər ölkə iqt-

Milli valyutanın respublika ərazisində yeganə ödəniş vasitəsi elan olunması haqqında Ulu Öndər Heydər Əliyevin verdiyi Fərmandan 25 il ötür

sadiyyatının qeyri-neft sektoruna daha üstün sürətlə inkişaf etməsi, 9 ay ərzində Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 8% artması hökumətin apardığı uğurlu islahatların mentiqi neticesidir.

Təbii ki, iqtisadiyyatda baş verən bütün keyfiyyət dəyişikliklərinin kökündə maliyyə imkanları dayanır. Əgər etibarlı maliyyə mənbələri olmasayı, sərmayələr yatırılma- saydı, iqtisadi inkişafın indiki dinamikliyini təmin etmək mümkün olmazdı. 1993-cü il-dən sonra Heydər Əliyevin müdrikliyi sayəsində Azərbaycana xarici sərmayələrin yatırılması, son illərdə isə Ulu Öndərin neft stratejiyasının tətənəsi olaraq, respublikamızın özünün daxili maliyyə imkanlarının yaradılması xüsusi qeyd edilməlidir.

“Azərbaycanın valyuta ehtiyatları xarici borcdan 5 dəfə böyükdür”

Son 15 ilde Azərbaycanın böyük iqtisadi və maliyyə resurslarına malik olması ölkə Prezidenti İlham Əliyevin proqmatik uğurlu inkişafının nəticəsidir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında da vurğulayıb ki, son 15 il ərzində iqtisadi inkişaf baxımından, Azərbaycan qədər sürelə inkişaf edən ikinci ölkə olmamışdır: "Son 15 il ərzində iqtisadi inkişaf baxımından, Azərbaycan qədər sürelə inkişaf edən ikinci ölkə olmamışdır. Bizim iqtisadiyyatımız üç dəfədən çox artmışdır. Aparıcı beynəlxalq təşkilatlar, Davos İqtisadi Forumu Azərbaycanı rəqabətqabiliyyətliyinə görə, dünyada 35-ci vərə laviq növbətindən etibarla 20-ci yerdə təqdim etmişdir".

Elmar Məmmədyarov ATƏT-in Nazirlər Şurasının 25-ci iclasında iştirak edəcək

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Avropa Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Nazirlər Şurasının 25-ci iclasında iştirak etmək üçün İtaliyanın Milan şəhərinə yola düşüb. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, iclas çərçivəsində Elmar Məmmədyarovun çıxışı və ikitərefli görüşləri nezərdə tutulub.

Ermənistanda “Su-25” hücum təyyarəsinin qəzaya uğraması nəticəsində iki pilot ölüb

ür, inkişaf edən ölkələr arasında isə biz 3-ü yerdəyik. Bizim çox böyük iqtisadi reürsümüz var. Bizim valyuta ehtiyatlarımız arıcı borcumuzdan 5 dəfə böyükdür"

Sözsüz ki, bütün bunlar dövlət başçısı-
nın apardığı köklü iqtisadi islahatlar nati-

cəsində əldə olunub. Məhz bütün bunlara əsasən, bir daha inamla deyə bilərik ki, Azərbaycan qədər sürətlə inkişaf edən ikinci ölkə olmayıb və olmayaq da.

BÆFIQÆ KAMAI QIZI

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, qızları Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva dekabrın 4-də Bakı Ekspo Mərkəzində XXIV Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar Sərgisi - "Bakutel-2018" ilə tanış olublar.

AZƏRTAC xəber verir ki, nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə dövlətimizin başçısına və xanımına sərgi barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, builki sərgide 20 ölkədən 230 şirkət iştirak edir. Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqı, Azərbaycanda İxracın və İnvəstisiyaların Təşviqi Fondu və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar Təşkilatları Milli Konfederasiyasının destəyi ilə keçirilən sərgide 10 ölkə - ABŞ, Türkiyə, Belarus, Birləşmiş Ərəb Əmirlilikləri, Fransa, İtaliya, Polşa, Xorvatiya, İran, Sloveniya milli pavilyonla temsil olunur.

Prezident İlham Əliyevə nazirliyin qurumlarının, müəssiselerinin məhsul və xidmətləri, həyata keçirdiyi layihələri barədə məlumat verildi.

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirilən "Robopark" layihəsinin məqsədi məktəblilərin müasir elmi-texniki biliqlərinin artırılması, intellektual elmi-texniki yaradıcılığın inkişafı, yüksək texnologiyalar sahəsinə maraqlı artırılması, eyni zamanda, robot texnikasının əsasları ilə bağlı məlumatlar əldə etmələrinə imkan yaratmaqdır. Layihə çərçivəsində nazirliy Birləşmiş Milletlər Təşkilatının inkişaf programı ilə birgə 23 nömrəli orta məktəbdə ilk "Robopark" robot texnika laboratoriyası yaradıb.

Nazirliyin tərəfindən "İdeyadan Biznesə" layihəsinin icrasına bu ilin aprelindən başlanılıb. Layihənin reallaşdırılmasına Heydər Əliyev Fonduun Regional inkişaf İctimai Birliyi, Azərbaycan Gençlər Fondu, Birləşmiş Milletlər Təşkilatının inkişaf programı, "Microsoft" və "Azer-cell" şirkətləri dəstək olub. Yeddi ay ərzində respublikanın ayrı-ayrı şəhər və rayonlarında keçirilən startap turuna 2 mindən çox iştirakçı qatılıb. Ümumilikdə seçilən 75 komandanın 15-i respublika finalında iştirak hüququnu qazanıb.

Nazirliyin İnformasiya Texnologiyalarının inkişafı Dövlət Fondu tərəfindən qrant alan layihələr kommersiyalaşdırılmış layihələr hesab edilir. Nazirliyin İnformasiya Texnologiyalarının inkişafı Dövlət Fondu bu məqsədə keçirdiyi 6 müsabiqə üzrə ümumilikdə 117 layihəyə qrant ayırib. Layihələrdən 20-si kommersiyalaşdırılıb və fəaliyyətini davam etdirərək bazarda öz yərini tutub.

"Bakı Telefon Rabitəsi" MMC - "Baktelecom" və "Aztelekom" sərgide birgə stendlə təmsil olunur. "Baktelecom" GPON texnologiyası ilə "Evedek optika" layihəsinə davam etdirir. Bu il 40 min mənzilde bu texnologiya vasitəsilə infrastruktur yaradılib. Cari ilin evvelindən Bakı şəhərində və regionlarda rabitə infrastrukturunun mehdud olduğu ərazilərdə LTE texnologiyası tətbiq edilir. "Aztelecom" ilkin olaraq Xəzəmətin kəndlərində simsiz rabitə xidmətinin tətbiqinə başlayıb. Bundan başqa, bu il "Aztelekom" magistral şəbəkənin müasir standartlarla yenidən qurulması layihəsində start verib.

Azərbaycanın malik olduğu ilk regional Data Mərkəzinin "Microsoft" şirkəti ilə əməkdaşlığı nəticəsində müştərilərə ən əlverişli şərtlərlə virtual mühit üçün lisenziyalasdırılmış əməliyyat sistemi təqdim olunur. Burada saxlanılan məlumatların və beynəlxalq səs trafikinin ehtiyat bazasının yaradılması məqsədile növbəti ilin ikinci rübündə istifadəyə verilməsi planlaşdırılan Yevlax Ehtiyat Data Mərkəzinin inşası davam edir. Bununla yanaşı, Dövlət Data Mərkəzi layihəsi üzərində də işlərə başlanılıb.

Gələn il Məlumat Hesablaşdırma Mərkəzi tərəfindən istifadəçi ilə veb-səhifənin serveri arasındada şifredi məlumat mübadiləsini heyata keçirmek üçün lazım olan, Azərbaycanda ilk dəfə təhlükəsizlik sertifikatlarının verilmesinə başlanıcaq. İndiyədək həm dövlət, həm də özəl saytlar bu sertifikat xaricdən elde edirdi. Gələcəkdə bu sertifikatların ixracı da mümkündür. Müəssisə və təşkilatlarda sənəd dövriyyəsini elektronlaşdırmağa imkan veren "Made in Azerbaijan" brendinə uyğun olaraq yerli mütəxəssis-

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Bakutel-2018" sərgisi ilə tanış olub

lər tərəfindən "AzDoc" adlı program hazırlanıb. "Elektron imza və Elektron sənəd haqqında" Qanuna və karguzarlıq təlimatlarına uyğun olan program hazırda Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi daxilində tətbiq olunur. Gələcəkde isə bütün dövlət təşkilatları bu programdan istifadə edə bilər. Programda sənədləri elektron imza ilə de təsdiqləmək mümkündür.

Dövlət Radiotəzliklər İdarəesi bu il "Bakutel-2018" çərçivəsində ən yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ölkədə tətbiqinə şərait yaradılması üçün müasir radiomonitorinq, mobil rabitə xidmətlərinin müqayisəli analizi və digər bu kimi sistem və texnologiyalarını sərgiləyir. Sərgidə 5G - beşinci nəsl mobil rəsədi, sənli intellekt kimi texnologiyaların işinə və keyfiyyətinə nəzəret prinsiplərini özündə cəmləyən sistemlər nümayiş olunur.

Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti avtomobil nəqliyyatı sahəsində dövlət tənzimləmə-

sini, əhalinin və iqtisadiyyatın avtomobil nəqliyyatı ilə daşımalarla və digər nəqliyyat xidmətlərinə ehtiyacının təmin olunmasına dövlət nəzarətini həyata keçirən icra hakimiyyəti organıdır. Prezident İlham Əliyevin 2008-ci ilde imzaladığı Fərmanla yaradılan bu xidmət avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarının inkişafı sahəsində tədbirlər görülür, beynəlxalq və ölkədaxili sərnişin və yük daşımalarını yerinə yetirən avtomobil nəqliyyatı subyektləri tərəfindən beynəlxalq norma və qaydalara, həmçinin Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına riayət olunmasına nəzərət edir.

Sonra dövlətimizin başçısı və xanımı Azərbaycanda müasir poçtun və rabitenin yaradılmasının 100 illiyinə, eyni zamanda, "Azərbaycan memarlığının" həsr olunan poçt markasını möhürüldər.

Sərgidə "Azerpoçt" MMC tərəfindən ən çox tələb olunan xidmətlərin göstərildiyi, tam avtomatlaşdırılmış, 24 saat ərzində fasilesiz fəaliyyət göstərən poçt şöbəsinin prototipi də təqdim olunur. Artıq iki ildir innovativ və texnoloji yeniliklərlə təchiz olunan "Şəbəkə" xidmət mərkəz-

kətləri var. Yarıdan çoxu Azərbaycan şirkətləridir. Bu, o deməkdir ki, ölkəni inkişaf etdirmək və yeni iş yerləri yaratmaq üçün biz bu istiqamətdə işləməyə hazırlıq. Çünkü neft sektorunu iş yerləri yaratır.

- Həm də əbədi deyil.

- Bəli, əlbəttə. Ona görə biz daim çalışmalıyıq ki, iş yerlərinin yaradılması iqtisadi inkişafın səviyyəsinə uyğun olsun. Azərbaycanda demografik artımı nezəre almaqla biz çalışmalıyıq ki, dünyaya yeni gələn hər bir Azərbaycan vətəndaşı 20-30 ildən sonra işlə təmin edilmişə olunur.

- Zəhmət olmasa deyin, turizm sahəsi. Axi Siz turizmi inkişaf etdirmək niyyətindəsiniz. Bildiyimə görə, indi ən çox turist Rusiyadandır. Doğrudur?

- Bəli, birinci yerdə Rusiyadan gələn turistlərdir. İl hələ ki, yekunlaşmayıb, amma 800 mindən çox rusiyalı gəlib. Rusiyalılar inamlı birinci yeri qoruyub saxlayırlar. Bizi son iki ilde turizmin artımı müşahidə edilib. 2016-ci ilde 22 faiz, 2017-ci ilde 20 faiz artıb olub, bu il hələ ki, bilmirik, amma yənə də artıb var. Turistlər, ilk növbədə, burada özlərini təhlükəsiz etdikləri şərait cəlb edir. Rusiyalılar gəlincə, düşünürəm ki, onlar özlərini evdeki kimi hiss edirlər. Burada dil səddi yoxdur, onlara münasibet çox yaxşıdır. Bizim ortaç tariximiz də mühüm rol oynayır.

- Ləziz təamlarınız...

- Bəli, tamamilə doğrudur. Əlbəttə, təhlükəsizliyin, rahatlığın təmin olunması səviyyəsi, Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyi, eyni zamanda, tarixi abidələr, iqlim - yəni, mən turistlərin Azərbaycana niyə geldiklərinin səbəbləri barədə çox danişa bilərem. Düşünürəm ki, rusiyalılar mən eşidəcəklər. Mən məmənluqla onları ölkəməzə dəvet edirəm. Biz onların gelişinə həmişə şadıq.

- Müsahibəyə görə çox sağlam olun!

Hikmət Hacıyev: "Ziddiyətlərdən uzaq duran Azərbaycan səmərəli əməkdaşlıq formaları ilə öz nümunəsini təqdim edir"

Coxşaxəli beynəlxalq əməkdaşlığı dəstəkləyən Azərbaycan 2019-2022-ci illərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcək. Bu təşkilatın prioritet mövzuları beynəlxalq sülh və təhlükəsizlikdir.

Bu fikirler Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının xarici əlaqələr şöbesinin müdürü Hikmət Hacıyevin Brüsseldə nəşr olunan nüfuzlu EURACTIV qəzetinin baş redaktoru Georgi Qotevə eksklüziv müsahibəsində yer alıb. AZƏRTAC qəzətə dərc olunmuş müsahibəni təqdim edir.

- Postsovət məkanında bir neçə "dondurulmuş münaqişə" var. Amma onların bəzilərini "dondurulmuş" hesab etmək olmaz. Çünkü bu münaqişələrdə hələ də silahlardan istifadə olunur, insanlar həyatını itirir. Dağılıq Qarabağ da belə münaqişələrdən biridir. Ermanistanda yəni baş nazırın hakimiyətə gəlişindən sonra bu istiqamətdə hansısa dəyişikliklər olubmu? Münaqişənin həllində müsbət inkişafə ümidi var mı?

- Bu il noyabrın 11-də Birinci Dünya müharibəsinin başa çatmasının 100-cü ildönümü qeyd olunub. Təessüfle bildirmək lazımdır ki, bu gün Avropada, Azərbaycanın işğal altındaki əraziləri boyunca Birinci Dünya müharibəsinə xatırladan səngərlər var. Buna görə sizinlə razıym. Bu münaqişəni metaforilə olaraq "dondurulmuş" hesab edənlər yanılır. Birinci və ikinci Dünya müharibələri göstərib ki, dövlətlərin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı gücdən istifadənin dəhşətli fəsadları olur. Odur ki, dövlətlərin beynəlxalq birlik tərəfindən tənimmiş sərhədlərinin dəyişdirilməsinə cəhd qəbul edilməzdür.

Əgər Ermənistandakı yeni hökumət sivil dövlət qurmaq, əhalisini layiqli həyatla təmin etmək niyyətindədirse, rəsmi Yerevan üzərinə götürdüyü beynəlxalq öhdəlikləri yerine yetirməli, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində tələb olunduğu kimi, Azərbaycanın işğal altındaki ərazilərindən qoşunlarını çıxarmalıdır. Bundan əlavə, azərbaycanlı məcburi kökünürlər doğma torpaqlarına qayıtmalı, ədalət bərpa olunmalıdır. Ədalət olmadan sülhü təmin etmək mümkün deyil.

Ermənistən qonşu ölkələrlə sülh şəraitində yaşamağı öyrənməlidir. O, hərbi təcavüzü, ərazi iddialarını və öz-özünü təcrid etməyi dəyandırmalıdır. Yalnız bundan sonra hərbi riskləri aradan qaldırmaq, işgalla əsaslanan status-kvonu dəyişdirmək olar. Nəticədə münaqişənin siyasi yolla həllinə imkan yaranar.

Yeri gəlmışkən, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olan dövlətlər (Fransa, Rusiya, ABŞ) bu münaqişə ilə bağlı status-kvonun dəyişdirilməsinə ehtiyac olduğunu həttə prezidentlər seviyyəsində dəfələrlə vurğulayıblar. Ermənistandakı yeni hökumətdən də bunu gözləyirik. Onlar əvvəlki hərbi xunta rejiminin səhvələrinə təkrarlamamalıdır.

Bu ilin sentyabrında Düşənbədə MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclası əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə Ermənistən baş nazırı arasında səhəbə olub. Nəticədə Azərbaycan konstruktiv mövqeyini, münaqişənin danışçılar yolu ilə həlliində qətiyyətinə bir daha nümayiş etdirib. Atəşkəs rejiminin gücləndirilmesi, aşağı səviyyələrdə kommunikasiyanın yaradılması, danışqlara dair öhdəliklərin təmin edilməsi ilə bağlı şifahi razılıq əldə olunub.

Azərbaycan Ermənistandakı seçkidiən sonra ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin təklif etdiyi və dəsteklediyi substantiv, intensiv danışqlara hazırlıdır. Amma təəssüf ki, Bakının konstruktiv və xoşniyyətli mövqeyinə rəqəmən, Yerevan Azərbaycanın işğal altındaki ərazilərinde qeyri-qanuni fealiyyətini davam etdirir.

Bu, danışqlar üçün əlverişli mühitin yaradılmasına ciddi zərər vurur.

- Ermənistən Azərbaycanda ciddi narahatlıq yaradan fəaliyyətinə misal göstərə bilərsinizmi?

- Ermənistən Azərbaycanın işğal altındaki ərazilərində anneksiya siyaseti yürüdür, qeyri-qanuni fealiyyətlər həyata keçirir. Bununla o, işğala əsaslanan status-kvonu möhkəmləndirməyə çalışır. Rəsmi Bakıda xüsusi ciddi narahatlıq yaradan məsələ Suriya ermənilərinin işğal altındaki ərazilərdə məskunlaşdırılması, bu ərazilərdə demoqrafik vəziyyətin sünə şəkilində dəyişdirilməsidir. Humanitar hüquq və Cənəvə konvensiyalarına əsasən, işğal edilmiş ərazilərdə qeyri-qanuni fealiyyət qadağandır. İşğal altındaki ərazilərdə mineral sərvətlərin istismarı və onların iqtisadi Əməkdaşlıq və İnkışaf Teşkilatı üzv ölkələrinə qeyri-şəffaf şəkildə ixrac edilməsi də ciddi narahatlıq yaradır. Bununla yanaşı, Ermənistən işğal etdiyi ərazilərdə Azərbaycan xalqının əsrlərə mövcud olan mədəni ərsini mehv edir. Onlardan bəzilərinin bərpası artıq mümkün deyil. Azərbaycanın işğal altındaki ərazilərinə qeyri-qanuni səfərlər, bu ərazilərdə qanunsuz əməllərin həyata keçirilməsi sülh prosesinə xələl getirmekle yanaşı, etnik təmizləməyə məruz qalmış 1 milyondan çox azərbaycanlı məcburi kökün və qəçqinən kollektiv hüquqlarının pozulmasıdır.

- Rəsmi Bakı bütün global ölkələrlə yaxşı əlaqələr əsaslanan siyaset yürüdü. Lakin global ölkələr arasında münasibətlər daha da pisləşir: ABŞ ilə Avropa İttifaqı (Aİ) arasında münasibətlər inqiyadək görünmədiyi qədər pisdir, Vaşingtonla Pekin arasında əlaqələrdə problemlər var, Rusiya ilə Qərb ölkələri arasındaki münasibətlər narahatedicidir. Bugünkü vəziyyəti necə qiymətləndirirsınız? Bu, Azərbaycan üçün nə kimi nəticələr verə bilər? Ölkənin beynəlxalq səviyyədə rolü necə olacaq?

- Beynəlxalq münasibətlərdə artan gərginlik və ziddiyət dünya ictimaiyyətinin məsuliyyəti üzvü olan Azərbaycanı da narahat edir. Çünkü rəsmi Bakı qanunlara əsaslanan beynəlxalq siyasi və iqtisadi düzəni destəkləyir. Bununla yanaşı, o, çoxşaxəli beynəlxalq münasibətlərin və əməkdaşlığın tərəfdarıdır.

Azərbaycan universal təsisatlarla bağlı islahatların və onların müasir dövrə uyğunlaşdırılmasının sadiq tərəfdarıdır. Bakı 2019-2022-ci illerde Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcək (Qoşulmama Hərəkatı 120 ölkəni birleşdirən beynəlxalq təsisatdır). Bu təşkilata üzv ölkələr heç bir hərbi bloka qoşulmur). Beynəlxalq sülh və təhlükəsizlik məsələləri Qoşulmama Hərəkatının gündəmində olan prioritət mövzularıdır. Azərbaycanın sədrliyi dövründə bu hədəflərə töhfə verməsi üçün güclü iradəsi var. Azərbaycan ziddiyətlərdən uzaq durur və ikitərəfli səmərəli əməkdaşlıq formaları ilə öz nü-

munəsini təqdim edir. Bu gün ölkəmiz qlobal sülh platforması rolunu oynayır. Müxtəlif mövqeləri olan ölkələr Azərbaycanda ortaq məxrec tapır. Məsləhə, Rusiya, ABŞ və NATO-nun hərbi liderləri müntəzəm olaraq Bakıda görüşürler.

Yeri gəlmışkən, sualınız mənə Prezident İlham Əliyevin Şimali Atlantika Şurasının iclasındaki sözlərini xatırlatırdı. Dövlətimizin başçısı o zaman demişdi: "Biz dostlarımızın da bir-biri ilə dost olmasını istərdik". Bu bəyanat qüvvədə qalır.

- "Bir kəmər - bir yol" təşəbbüsü Azərbaycan üçün nə qədər vacibdir? Əlbəttə, Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limani şübhəsiz ki, bu böyük mozaikanın bir hissəsidir. Amma Avropa İttifaqı Çinin bu planından narahatdır və bununla bağlı Pekinə öz təklifini verib. Ölkələr üçün uduşlu plan necə ola bilər?

- Azərbaycan tarixən qədim İpek Yolunun bir hissəsi olub. Ölkinin tarixi təcrübəsinə, coğrafi mövqeyinə, həmçinin Azərbaycanın qlobal ticarətə töhfə vermek əzminə görə rəsmi Bakı belə layihələrdə fəal iştirak edir. Bununla yanaşı, o, bağlandı və uzlaşmalarla əlaqədar müxtəlif modellərin yaradılmasına töhfə verir. Bu gün ölkəmiz regionda ən müasir infrastruktur malik dövlətdir. Buraya İpek Yolunun yərəstü, hava, dəniz və dəmir yolu komponentləri daxildir. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istismara verilməsi bunun en bariz nümunəsidir. Çinin "Bir kəmər - bir yol" təşəbbüsünü irəli sürməsində etibarən Azərbaycan bu layihəni dəstəkləyir. Bununla yanaşı, ölkəmiz Al-ın ulaşma və bağlandılarla əlaqəli konsepsiyasını da təqdir edir. Nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması tekce yük daşınması demək deyil. Əlbəttə ki, bu, daha böyük anlam kəsb edir. Çünkü qədim İpek Yolu göstərib ki, bu, sivilizasiyaların, mədəniyyətlərin əməkdaşlığı və qarşılıqlı zənginləşməsidir. Azərbaycan ise müasir infrastruktur və geniş regionlara çıxış imkanları sayesində "Şərqi-Qərbi" layihəsi vasitəsilə Çin və Avropa bazarlarının birləşməsinə töhfə verir. Bu layihə ilə Çindən Avropaya ən qısa və sərfəli müddətde yük daşınması mümkün olacaq. Bununla çox sayıda iş yerləri yaradılacaq, ölkələr çəçəklənəcək və sabitlik olacaq. Ölkələr üçün uduşlu plan məhz budur.

- Azərbaycan həm coğrafi, həm də digər xüsusiyyətlərə görə Türkiyə və İranla yaxındır. Amma Aİ üçün geosiyasi ambisiyalara malik belə tərəfdəşlərlə işləmək hər zaman asan olmur. Bu məsələ ilə bağlı məsləhət verə bilərsinizmi?

- Qonşu ölkələrlə əlaqələr Azərbaycanın xarici siyaseti üçün prioritet məsəlidir. Düzgün qeyd etdin ki, ölkəmizin həm Türkiyə, həm də İranla dostluq və tərəfdəşlik əlaqələri var. Heç kəsə məsləhət verə bilərik. Amma Azərbaycan öz təcrübəsinə bölüşə və özü ilə bağlı nümunələri göstəre bilər. Ölkəmiz şəffaf, texminədilən, müstəqil xarici siyaset yürüdür. Rəsmi Bakı heç bir dövlətin daxili işlərinə qarışır, Azərbaycan öz maraqları ilə tərəfdəşlərinin maraqları arasında ortaq nöqtə tapmaq yolu əsasında regional əməkdaşlıq imkanları təklif edir.

Hesab edirik, en yaxşı inkişaf bölgüsən inkişafdır. Nəticədə sülh və dostluğa əsaslanan qonşuluq münasibətlərinin yaradılmasına töhfə veririk.

Azərbaycan Türkiyə və İranla ikitərəfli, həmçinin üçtərəfli formatda əməkdaşlıq edir. Bu, qarşılıqlı faydalı olan regional əməkdaşlığığa töhfə verir. Sonda onu əlavə etmək istərdim ki, qarşılıqlı xoş niyyətə əsaslanan ümumi maraqlar və etimad sayəsində ikitərəfli əməkdaşlıq modelləri ilə bağlı uğur qazanmaq mümkündür.

Bakıda Azərbaycan, İran, Rusiya və Türkiyənin İKT nazirlərinin dördtərəfli görüşü keçirilib

"**B**akutel-2018" XXIV Azərbaycan Beynəlxalq Tələkommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar sərgisi çərçivəsində Azərbaycan, İran, Rusiya və Türkiye arasında İKT sahəsində regional əməkdaşlıq barədə dördtərəfli görüş keçirilib. AZƏRTAC xəber verir ki, görüşdə Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə, Rusiya Federasiyasının rəqəmsal inkişaf, rabitə və kütləvi kommunikasiyalar naziri Konstantin Noskov, Türkiye Respublikasının nəqliyyat və infrastruktur naziri Mehmet Cahit Turhan, İranın informasiya-kommunikasiya texnologiyaları naziri Məhəmməd Cavad Azəri Cəhromi iştirak edib.

Görüşdə startap ekosistemlərinin inkişafı, peyk, poçt xidmətləri, kibertəhlükəsizlik, beynəlxalq fiber-optik şəbəkələrin inkişafı sahəsində əməkdaşlıq, texnologiya parklarının layihələndirilməsi, eləcə də idarə olunması ilə bağlı məlumat və tacruba mübadiləsi məsələləri müzakirə edilib.

Nazirlər kommersiya məqsədli peyk xidmətləri, birgə kibertəlimlərin təşkilii, poçt xidmətləri sahəsində daşıma və tranzit imkanlarından istifadə, milli kibertəhlükəsizlik qurumlarının koordinasiyalı fealiyyəetine dair dəfikir məbədiləsi aparıblar. Sonda qeyd olunan sahələrdə səmərəli əməkdaşlıq, birgə təlim, tədqiqat işləri, bilik və təcrübə mübadiləsi aparılmazı, eyni zamanda, dördtərəfli konsorsiumun yaradılması qərara alınıb. İran tərefinin təklifi ilə növbəti eyni tərkibli görüşün İranda keçirilməsi razılıdır.

"YARAT" da növbəti ustاد dərsi müasir xoreoqrafiyanın əsaslarına həsr ediləcək

Dekabrin 5-də "YARAT" Müasir İncəsənət Mərkəzində rusiyalı genç xoreoqrafi və rəqqasə Alyona Veselovanın rəhbərliyi ilə ustad dərsləri keçiriləcək. AZƏRTAC xəber verir ki, ustad dərsində iştirak edənlər müasir xoreoqrafiyanın əsaslarını və rəqs improvizasiya prinsiplərini öyrənə biləcəklər. Improvizasiya rəqqasın hərəkətinin azadlığını, onun vücudunun hərəkətə öyrənməsini nəzərdə tutur. Program, iştirakçıların müxtəlif bilik seviyələrini nəzərə alaraq tərtib olunub. Rus dilində aparılacaq ustad dərslərində hər kəs iştirak edə bilər.

Azərbaycan diplomatiyasının Lissabon uğuru

Ulu Öndər Heydər Əliyevin tarixi çıxışı sammitin tarixinə yazılaraq, Azərbaycanın dünyaya ədalət çağırışı kimi qiymətləndirildi

ATƏT-in Lissabon sammitindən 22 il ötür. 1996-ci il dekabrın 3-də ATƏT-in Lissabon (Portuqaliya) sammitində Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması barədə bəyanat qəbul olunub. Qeyd edək ki, bu sammitin yekun sənədində münaqişənin nizamlanmasının üç principini əks etdirən bənd yer almışdı: Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpə edilir, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində yüksək muxtariyyət statusu verilir, bölgənin hər iki icmasının təhlükəsizliyi təmin olunur. Lakin işgalçi Ermənistən konsensus principindən sui-istifadə edərək, həmin maddəyə razılıq vermedi.

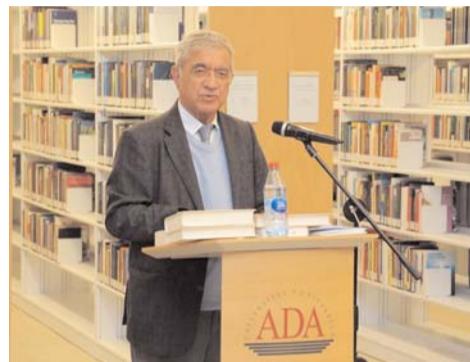
O zaman Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev isə cavab addımı olaraq, bütövlükdə sammitin yekun sənədine veto qoyacağını bildirərək, dünyada analoqu olmayan qətiyyət və siyasi iradə nünyayı etdi. Məhz bu tarixi hadisə nəticəsində, kritik vəziyyətdən çıxış yolu kimi həmin müddəalar ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin xüsusi bəyanatı şəklində qəbul edildi. Bu amil, Azərbaycanın xarici siyaset diplomatiyasının tarixi uğuru kimi bu gün de xatırlanmaqdə və onunla qürur duyulmaqdadır.

Lissabon sammitinin yekun sənədində əlavədə, məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin təkidlə tələb etdiyi prinsip öz əksini tapdı

Tarixi həqiqət həm də budur ki, ATƏT bu və ya digər qətnamələrin qəbulunda consensus principi ilə hərəkət edir. Bu principlərə görə, dövlətlərdən biri "yox" deyərsə, o sənəd heç bir halda qəbul edilmir. Məhz o zaman Ulu Öndər Heydər Əliyev çox böyük qətiyyət nümayiş etdi və ciddi-cəhdələ bür-

Rəfiqə KAMALQIZI

ADA Universitetində azərbaycanlı diplomatların Paris Sülh Konfransındakı fəaliyyətindən bəhs edən kitabın təqdimatı olub

Dekabrın 4-də ADA Universitetində Georq Mamuliya və Ramiz Abutalibovun müəllifliyi ilə "Ə.M.Topçubaşı. Paris arxiv. 1919-1940" (A.M.Topçubaşı. Parijskiy arxiv. 1919-1940) dörd cildlik kitabı təqdimat mərasimi keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, ADA Universitetinin prorektoru Fərid İsmayılov bildirib ki, Azərbaycan Prezidentinin 2015-ci ildə Əlimərdan bəy Topçubaşovun 100 illik yubileyi ilə bağlı imzaladığı Sərəncama əsasən ADA Universitetində bundan əvvəl də tədbirlər keçirilib. Həmin tədbirlərdə Topçubaşovun siyasi fəaliyyətindən bəhs olunub. Bu gün təqdimatına toplaşdırılmış kitabda Azərbaycanın diplomatiya tarixində danışılır.

Kitabın həmmüəllifi Georq Mamuliya qeyd edib ki, Paris Sülh Konfransında Azərbaycan diplomatları yalnız öz ölkələrinin deyil, bütün Qafqazın müstəqilliyi və siyasi-mənvi birliliyi uğrunda mübarizə aparıblar. Nəşrdə həmin dövrdə gedən qlobal siyasi və sosial proseslərdən bəhs olunur.

Diger həmmüəllif Ramiz Abutalibov kitabı nəşrinə göstərdiyi dəstəyə görə Heydər Əliyev Fonduna minnətdarlığını bildirib. Məhz bu dəstək nəticəsində Fransa arxivlərində tarixi faktlara bağlı araşdırılmaların aparılması mümkün olub. O, Fransa arxivlərində Ceyhun Hacıbəyli və Azərbaycanın digər tarixi şəxsiyyətləri ilə bağlı zəngin məlumatların olduğunu da deyib. Sabiq səfir əlavə edib ki, kitab tarixi sənədlər və materiallar əsasında tərtib olunub. Nəşrdə 1918-ci il Azərbaycan diplomatlarının Paris Sülh Konfransındaki fəaliyyətindən bəhs olunub.

AMEA-nın Tarix İnstitutunun şöbə müdürü Sevinc Əliyeva bildirib ki, kitabda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinin indiədək məlum olmayan faktları əksini tapıb. Həmçinin əsərdə 1919-1921-ci illərdə Azərbaycan və Qafqaz xalqlarının azadlıq uğrunda mübarizəsindən danışılır. Alim qeyd edib ki, 1918-ci il dekabrın 7-də fəaliyyətə başlayan Azərbaycan parlamentinin qərarı ilə Paris - Versal Sülh Konfransına göndərilən nümayənde heyəti xalqın iradəsini, onun müstəqillilik əzmini ifadə etmək, bu müstəqilliyi dünyaya tanıtmaq və qəbul etdirmək missiyasını öz üzərinə götürmüştü. Nəşrdə dövlət xadimi və diplomat, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularından biri Əlimərdan bəy Topçubaşovun rəhbərliyi ilə 1918-1920-ci illərdə Parisdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diplomatik missiyası haqqında bir sıra mənbələr aşkarlaşırlı və ictimaiyyətə çatdırılıb.

Tarixçi Aydin Balyev vurğulayıb ki, keçmiş sovet dövründə bu arxivlərə çatmaq mümkün deyildi. Müstəqilliyin bərpasından sonra bu proses bir qədər sadəleşdi. Bu gün isə Azərbaycan dövlətinin dəstəyi və Ramiz Abutalibovun yorulmaz səyi nəticəsində 4

cildlik kitab ərsəye gəlib. Kitabda Paris Sülh Konfransında iştirak edən nümayəndə heyətinin tərkibi ilə bağlı məlumat verilir. Belə ki, 1918-ci il dekabrın 28-de Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti parlamentin ağsaqqallar şurasının üzvlərinin iştirakı ilə Paris Sülh Konfransına göndərilecek nümayəndə heyətinin tərkibini müəyyən edib. Parlamentin sədri Əlimərdan bəy Topçubaşovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinə Məmmədhəsən Hacinski, Əhməd bəy Ağayev, Əkbər Şeyxülişəmov, Məhəmməd Məhərrəmov, Miryaqub Mehdiyev və Ceyhun

bəy Hacıbəyli daxil idilər.

Milli Məclisin deputati, tarixçi alim Musa Qasımlı bildirib ki, diplomatlarının Paris Sülh Konfransı üçün hazırladıqları Memorandumda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə olan iddialar diplomatik dilə rədd edilir. Memorandumun ən mühüm bölmələri Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazisi və əhalisinə aid bölmələr idi. Qeyd olunurdu ki, Ermenistanın, Gürcüstanın və İranın konfransda təqdim etdikləri ərazi iddiaları bilavasitə Azərbaycana qarşı yönəldiyindən Cümhuriyyət ərazilərinin tarixən ona məsus olması, Azərbaycana qarşı iddia qaldırılmış ərazilərdə əhalinin böyük eksəriyyəti ni ta qədimdən azərbaycanlıların təşkil etməsi tarixi faktlarla əsaslandırılıb. Tarixçi alim Solmaz Tohidi kitabın əhəmiyyətdən bəhs edərək bildirib ki, bu nəşr Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti diplomatlarının, xüsusilə də Ə.M.Topçubaşovun xidmətlərinin xalqımızın diqqətinə çatdırılmasında əhəmiyyətli mənəbdədir. Solmaz Tohidi əhəmiyyətli tarixi faktların üzə çıxarılmasına göstərdiyi köməyə görə Georq Mamuliya minnətdarlığını bildirib. O deyib ki, Topçubaşovun arxivindən mühüm sənədlərin əldə olunmasında G.Mamulianın böyük rolu olub. Qeyd edək ki, kitabda Azərbaycan nümayənde heyətinin 1919-cu ildə Amerika Birleşmiş Ştatlarının Prezidenti Vudro Vilsonla görüşündən də bəhs olunur. Görüşdə ABŞ Prezidenti V.Vilsona təqdim olunmuş Memorandumda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranma tarixindən, onun birillik inkişaf yolundan, istiqal uşurunda verdiyi qurbanlardan danışılır. V.Vilsondan Azərbaycanın istiqlaliyyətinin tanınması, ABŞ ilə Azərbaycan arasında diplomatik və iqtisadi əlaqələrin qurulması istiqamətində kömək göstərməsi xahiş edildi. ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşaev qeyd edib ki, bu tarixi şəxsiyyətlər böyük diqqətəlayiqdirlər. Onlarla bağlı bu cür tədbirlər tek bir universitetdə və tədqiqat institutunda deyil, geniş auditoriyalarda davam etdirilməlidir.

Rektor Georq Mamuliya və Ramiz Abutalibova dəyərli bir kitabı ərsəye gətirdiklərinə görə minnətdarlığını bildirdi, bu cür əhəmiyyətli işin davam etdirilməsinin vacibliyini söylədi. Mamulianın Cümhuriyyət tarixi ilə bağlı böyük məlumatlara malik olduğunu deyən H.Paşaev onun alımlarımızın arxiv sənədlərini əldə etmələrinə dəstək verdiyini söylədi. Sonda müəlliflər imzaladıqları kitablari tədbir iştirakçılarına hədiyyə etdilər.

Putini kim “oyuna” çəkir?

MƏTLƏB

Mettlesalahov@mail.ru

Yaxşı bir Azərbaycan atalar sözü var: “Keçinin buynuzu gicisəndə, çobanın çomağına sürtünər”. Amma icazənizlə mən “çomağına sürtünər” ifadəsini, “çomağını axtarar” sözləri ilə əvəz edim. Çünkü görünən odur ki, 2008-ci ildən sonra qərbədəkilerin buynuzu yene Vladimir Putinin “çomağı” üçün möhkəməcə “darıxb”.

Bələ olmasayıdı, Kerç boğazında Ukraynanı öz gəmiləri ilə Rusyanın üzərinə sürdürməzdilər. Heç zaman qərbədəkiler V.Putinlə açıq savaşa girmeyiblər. Əvvəlcə, gürcüləri ortaya atıdilar, son illerdə də “Ukrayna kartı”ndan istifadə etdilər. Hər ikisində de balacaboy cüdoçu “KQB” generalına uduzub, diz çökdürlər. Ortada qalan, qanı axan isə, gürcülər və ukraynalılar olundu.

Qərb strateqləri Moskvaya qarşı siyasi eksperiment kimi yazılıq gürcüləri və xoxolları verdilər rus ayısının qabağına. Hər ikisinin qanından da dividend qazanmaq üçün yalançı “dəstəkleyici” və “biz sizin yanınızdayıq” bəyanatları səsləndirmək, işlərini bitmiş saydlar. Vəssalam, yazılıq ukraynalılar və gürcülər də getdilər işlərinin dalınca. Daha doğrusu, qərbədəkilerin fitfasına görə V.Putinə bədəl ödəməyə getdilər.

Bu yaxınlarda iki slavyan dövlətini üz-üzə getirən Kerç boğazı da slavyanlar üçün ağırlı tarix kimi yaddaşa yazıldı. Onsuzda, iki slavyan qardaşdan daha çox qanlı düşmən kimi üz-üzə dayanan Ukrayna ilə Rusiya, Kerç boğazında slavyan savaşının bir addımlığına qədər gelib çıxdı. Rus ayısını Kerç boğazında “razborkaya” çəkmək üçün gərək 2 balon təmiz rus arağı içəsən ki, beynindəki Putin qorxusunu duman bürüsün, gözün balacaboy cüdoçunun qəzəbli gözlərini ayırdı eləməsin.

Amma şokolad mafiyası kimi tanınan Petro Poroşenko “qazını boşaltmaq” üçün bir-iki günlük hərbi vəziyyət elan etdi və nəbz yoxlamağa keçdi. Ancaq nəbz yoxlama, vəssalam! Çünkü V.Putinin qoymuşu qızımızı xətti keçmək, şokolad mafiyasının başı üçün deyil axı...

Amma başqa bir tərəfdən hadisələr göstərdi ki, Ukrayna hələ də Rusiyaya qarşı derin nifret ruhundadır və Krimin zorla ondan qoparılmamasına görə, Moskvadan her an dəhşətli qisas almışa hazırlır. Bu, sadəcə, inkar olunması mümkünüsüz olan faktdır və Kerç “razborkası” da dediklərimizi açıqca sübut etdi.

Kiyevdə hakimiyətdə, kim olursa-olsun, bu slavyan torpaqlarında Rusiyaya qarşı ölümcül, pataloji ictimai nifret püşkürü və bu amil gec-tez Ukraynanın Rusiya əleyhinə ən dəhşətli sənariolerde rol alacağını qəcilməz realliga çevirir. Xüsusiət, Putin əleyhdarları həmişə bu kartdan yeri düşəndə, yararlanmağa can atacaqlar. Bu da özünü hər fürsətdəcə bürüze verir. NATO nəçə vaxtdır ki, Kiyevdəki hakimiyətlə birgə təlimlərə baş vurur, İngiltərə isə, lap irəli gedərək, dündənən başlayaraq, öz seçmə bölməsini Ukraynaya yollayıb. Sanki, Qərbədəkiler Putinin nəbzini yenidən yoxlamağa başlayıblar.

Bir dəfə, düz 10 il əvvəl, qərbədəkiler bu nəbzi Gürcüstanda yoxlamağa başladılar və bunun ardınca da rus esgərləri Olimpiyadanın qızığın vaxtında Tbilisinin içərilərinə kimi irəliliyib, gürcü çaxırından dadmalı oldular. Bu da, onunla neticələndi ki, Mihail Saakaşvilinin 2008-ci ilin bir avqust gecəsi həm cəsarəti, həm də dəhşətli səhvi olan bu qararından sonra Qərb liderləri - Kondaliza Rays, Angela Merkel, Nikola Sarkozy və Polşanın o zamankı prezidenti Qafqaz reysi ilə buraları su yoluna döndərildi.

Axırda təngənəfəs halda qaqış Kremləeki otağında hadisələri oyuncaq pultu ilə idarə edən “KQB” generalı, əziz Putinin əl-ayağına düşüb, rus esgərini Tbilisidən geri çəkmək üçün yalnız var-yaxar etdilər. Hətta xarici KİV-lər bir ara yazıldılardı ki, bu baş verənlərdən bərk qəzəblənən V.Putin, gürcü Mişasını bu cəsarətə sürükleyən A.Merkelini rus dilində yamanca “bəzəyib” yola salıbmış.

İndi Kremlin yeni “Lenininin” ürək döyüntülərini yenidən eşitmək üçün yüz yola baş vuran Qərb başbələnləri, deyəsən, bu dəfə Pribaltikanı da öz qanlı eksperimentlərinin güdəzənəverəcəklər. Çünkü artıq “sovet ailəsində” Moskva ilə qanlı eksperiment üçün güdəzənə veriləcək tək mədəni pribaltikalılar qalıb. Amma qorxulu cəhət odur ki, bu dəfə balacaboy Vladimirləri saçıları, qıçıq gözləri və soyuq üzü pis bozarsın. Bax, onda rus çəkməsi üzünü Varşavaya çevirəcək...

Avropada söz azadlığı yalnız kağız üzərindədir

Bir müddətdir Fransada “Sarı Jiletli”lə polis arasındaki qarşılıklı gündəmi zəbt edib və bütün dünya fransızları diqqətlə izləyir. Daha doğrusu, küçə nümayişçiləri ilə yanashı, polisin də reaksiyasının, özü də çox qəddarçasına davranışlarının şahidi olmayı yoxdur. Artıq Fransada baş qaldıran inqilab dalğası oradan Belçika və Hollanda olmaqla, digər Avropa ölkələrinə də yayılır. Bir sözə, Avropa daxilində etirazlar get-gedə də da qızışır və hətta kütlə müxtəlif teləblərlə yanaşı, hakimiyətin istefası tələbi ilə də çıxış edir. Əvəzində isə, etirazçılara qarşı çox sərt davranışlı, aksiya iştirakçılarının dağıdılması üçün müxtəlif vəsitələrdən istifadə edilir.

Bir vaxtlar gözyaşardıcı qazdan, su şırnağından və sair bu kimi vasitələrdən istifadə edilirdi, indi artıq Avropa ölkələrində polis aksiyaçılara hücum edir, təzyiq göstərir, fiziki təsirlərə məruz qoyur, bəzən atlardan, itlərdən də istifadə etməkdən də cəkinmir. Bu təzyiqlərin nəticəsi olaraq indi Avropada, daha dəqiq desək Fransada müxtəlif xəsərət alanlarla yanaşı, ölənlər haqda da məlumatlar verilir. Görünür, Fransa kimi bir Avropa ölkəsi vətəndaşlara qarşı belə zorakılıq etməkdə zərrə qədər tərəddüd etmir və zənn edir ki, nümayişçilərə qarşı belə bir addım atmaqdə haqlıdır.

Analoji faktın İspaniyada da şahidi olduğu və bir Avropa ölkəsinin Barselonada etiraz edən əhaliyə qarşı hansi təzyiqlər göstərdiyini də müşahidə etdi. Hətta İspaniya polisinin dəyənəyi altında həyatdan məhrum olanlar barədə məlumatlar ictimaiyyətənərdir və sanki bu məsələdə qeyri-adı heç bir şey yox olmuşdur. Sanki etirazçılar, aksiya keçirənlərə qarşı bu, normal davranışdır və bu hərəkətlərə qanundan kənar, antidemokratik heç bir məqam ola bilməzdi.

Bir məqam diqqəti cəlb etməyə bilməzdi ki, bütün beynəlxalq təşkilatlardan tutmuş dünya dövlətlərinə qədər hamısı bu Avropa dövlətinə haqq qazandırı və İspaniyanın tərəfini saxladı. Katalonlar içərisində ölənlər, xəsərət alanlar oldusa da, ne İspaniyanı qızayan oldu, ne də katalonlara zərrə qədər haqq, hüquq verən. Heç bir hüquq verilmədən onların bəziləri, hətta hüquqi müstəvidə də cəzalandırıldı və bu məsələ burda bağlandı. İspaniya hökuməti heç müzakirə mövzusu belə olmadı və ne insan haqları yada düşdü, ne demokratiya, ne də ki, azadlıqlar.

Avropa ölkələri bundan sonra etirazları zor gücünə yatrımaq üçün özündən əvvəlki hadisələri président hesab edəcək

İndi də kütənin etirazlarının qarşısı Fransada çox kobud şəkildə alınır. Xəsərətlər, hətta ölümle neticələndən polis müdaxiləsi de heç bir nəzərliliğə səbəb olmur və beynəlxalq təşkilatlar bunu adı hal kimi, normal təzahür kimi qarşılıyır. Avropanın daxilində, lap eley mərkəzində aksiyalar polis müdaxiləsi və kobudluq ilə susdurulur və bu, Avropa İttifaqında belə rezonans doğurmur. On təzadlı mə-

ayılır. Hətta demokratiya, söz azadlığı, insan haqları barədə Avropa bütün dünyaya özünü nümunə göstərməyə çalışır. Belə olan halda, bəlli olur ki, bu hüquqlar, qeyd etdiyimiz kimi, yalnız kağız üzərindədir və Avropa ölkələri özləri bu hüquqları kobudcasına pozur. Əks halda dünya ictimaiyyəti Avropadakı bu olayların, etirazları yatırmaq üçün polis tərəfindən tətbiq olunan zorun şahidi olmazdı.

Maraqlıdır, etirazçılara qarşı belə zorakılığın fonunda Avropa söz, insan azadlığı, insan haqları, haqq və hüquqlar barədə hansi üzü dənişir? Azərbaycanda konkret bir cinayət əməline görə mühakimə olunmuş hansısa bir məhbusa görə haqq və hüquqlarının pozulması hansi üzü iddia olunur və Avropada bu boyda zorakılıqların, insan haqlarının tapdalanması fonunda ölkəmizin demokratik mühiti bəredə müzakirələr aparmağla onlara kim haqq verə bilər?

Bütün Avropa çox yaxşı bilir ki, Azərbaycanda söz, ifadə azadlığı qorunur və hətta dövlət səviyyəsində qəbul olunur. Əger Avropa ölkələrində meydانlardan etirazçılar qovulursa, söz azadlığı mehdudlaşdırılırsa, əllərindən alınırsa, Azərbaycanda bunun üçün xüsusi yer de ayrıılır, şərait də verilir. Avropada polis etirazçıları dəyənəklər altında əzirsə, Azərbaycan polisi mitinqə toplaşanların təhlükəsizliyini mühafizə edir, qoruyur. Avropanın heç bir ölkəsində Azərbaycandakı demokratik mühit formalaşmadığı indi öz təsdiqini tapır və bunu bütün dünya ictimaiyyəti belə etiraf etmək məcburiyyətindədir.

Inam HACIYEV

XİN: Belgrad hava limanındaki “Duty Free” mağazasında dırnaqarası “artsakh” brendinin məhsullarının satışı qadağan edilib

Son günler Nikola Tesla adına Belgrad hava limanındaki “Duty Free” mağazasında Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işgal olunmuş tarixi ərazilərində yaradılmış qondarma rejim tərəfindən istehsal olunan və bu rejimin adına uyğun olaraq dırnaqarası “artsakh” brendi ilə şərab, konjak, araq və digər spirtli içki məhsullarının “Armenian flavers” adlı ayrıca guşədə satışı çıxarıldığı Azərbaycanın Serbiyadakı səfirliliyi tərəfindən aşkar olunub. Bu barədə AZƏRTAC-a Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, məsəle ilə bağlı səfirliyimiz tərəfindən Serbiya Respublikasının dövlət və hökumətinə operativ qaydada notalar ünvanlanıb, müvafiq görüşlər keçirilib. Azərbaycan dövlətinin işgal altında qalan tarixi ərazilərinə Ermənistan tərəfindən qondarma adlar

verilərək həmin ərazilərdə istehsal olunan məhsulların xarici ölkələrdə təqdim edilməsinə, onların satışa çıxarılması qəti etiraz edilib, bu kimi faktların Azərbaycanın ərazi bütövülüyü və suverenliyinə hörmətsizlik kimi qiymətləndirildiyi bildirilib. Həmçinin “Azərbaycan Respublikası və Serbiya Respublikası arasında Dostluq Münasibətləri və Strateji Tərəfdəşləq haqqında Bəyannamə” və 21 may 2018-ci il tarixində imzalanan “Azərbaycan Respublikası ilə Serbiya Respublikası arasında Strateji Tərəfdəşləq üzrə Birgə Fəaliyyət Planı”nın müvafiq müddeələrinə istinad edərək Nikola Tesla adına Belgrad hava limanındaki “Duty Free” mağazasında dırnaqarası “artsakh” brendi adı ilə müxtəlif spirtli içki məhsullarının satışının aradan qaldırılması xahiş edilib.

Səfirlilik tərəfindən görülmüş çevik, təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində sözügedən məhsulların Belgrad hava limanındaki “Duty Free” mağazasında

satış qadağan edilib, məhsullar satış rəflərindən yiğisdirilib, Azərbaycan və Serbiya arasında qarşılıqlı etimad və etibara, beynəlxalq səviyyədə mövcud olan davamlı dəstəye söykənən strateji tərəfdəşləq münasibətlərinin ruhuna uyğun olaraq, ölkələrimizin milli məraqlarına zidd olan hər hansı bir addımın qarşısının alınacağı vurğulanıb.

Dekabrin 4-də Beynəlxalq Əllillər Günü ilə əlaqədar Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvî İnforsasiya Vəstələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun (KİVDF) “Əlliyyi olan şəxslər: fiziki məhdudiyyətdən sosial integrasiyaya” mövzusunda birgə təşkil etdikləri fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsinin nəticələrinə dair tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəber verir ki, tədbirdə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, KİVDF-nin icraçı direktoru Vüqar Səfərli və Fonduñ Müşahidə Şurasının sədri, “Xalq qəzeti”nin baş redaktoru Həsən Həsənov, ƏƏSMN yanında ictimai Şurənin rəhbəri, Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fonduñun sədri və Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədr müvənni Umid Mirzəyev, qəzetlərin baş redaktorları, nazirliyin və KİVDF-nin əməkdaşları, kütləvi informasiya vasitələri (KİV) nümayəndələri iştirak ediblər.

S.Babayev fiziki məhdudiyyəti insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinin, onların cəmiyyət feal integrasiyasına şərait yaradılmasının Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial siyasetinin başlıca istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb. Nazir bildirib ki, KİVDF ilə birgə təşkil olunan bu müsabiqə də bu istiqamətdə aparılan işlər barədə geniş ictimai məlumatlandırmanın artırılması, eyni zamanda, fiziki qüsurlu vətəndaşların ictimai həyatda bərabərhüquqlu iştirakinin təmin olunması, onların bacarıqlarının, məşğulluq imkanlarının dəsteklənməsi məsələlərinə cəmiyyətin diqqətinin artırılması da peşəkar jurnalist əməyinin stimul-laşdırılması məqsədi daşıyır. Müsabiqədə KİV nümayəndələrinin feal iştirakı, müvafiq mövzularda araşdırılmalar aparmaqla daha məzmunlu, əhatəli, oxunaqlı materiallara dərc etdirməyə səy göstərmələri müsbət haldır.

Nazir diqqətə çatdırıb ki, dövlət

Fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsinin qalibi mukafatlandırılıblar

başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq bu gün nazirliyin fealiyyət sahələrində mühüm islahatlar aparılır. Əsas məqsəd dövlət sosial xidmətlərinin innovativ həllərin tətbiqi şəraitində vahid platformdan - "DOST" mərkəzlərindən operativ və tam şəffaf, eyni zamanda, keyfiyyətli təşkili, sosial təminat sisteminin mütərəqqi və ədəletli yanaşmalar əsasında təkmilləşdirilməsi, aktiv əmək bazarı proqramlarının səməralı təşkili və genişləndirilməsi, əmək bazarında, ümumən sosial rifahda rolu nun artırılması, qeyri-rəsmi məşğulluğun qarşısının alınmasıdır. Nazirlik bu islahatlar, fealiyyət sahələrində görülen işlər barədə cəmiyyətin etrafı məlumatlandırılmasında KİV-in roluna və media ilə əməkdaşlığı xüsusi önem verir. Bu əməkdaşlıq görülen işlər və aparılan islahatlar barədə ictimai rəyin, vətəndaş mövqeyinin, bir sıra hallarda cəmiyyətdən gələn təşəbbüslerin öyrənilmesindən çox faydalıdır. Ona görə də nazirliy jurnalistləri həmişə ictimaiyyətlə feal əlaqələrin təşkilində, cəmiyyətlə münasibətlərde yaxın köməkçi hesab edir. Nazir KİVDF ilə birgə təşkil olunan ikinci, yeni “Azərbaycanda sosial müdafiə sisteminin inkişafı: dünən, bugün, sabah” mövzusunda müsabiqəyə də bu ay yekun vurulacağını deyib.

V.Səfərli Beynəlxalq Əllillər Günü ilə əlaqədar belə bir müsabiqənin təş-

kil olunmasının əhəmiyyətini vurğulayıb. O bildirib ki, noyabrın 27-də başa çatan müsabiqəyə 32 KİV üzrə 50-e yaxın jurnalist tərəfindən yazı təqdim olunub. Müvafiq meyarlar əsasında fondun üç eksperti tərəfindən qiymətləndirmələr aparılıb və qaliblər müəyyənlenib.

U.Mirzəyev bu və ya digər dövlət qurumunun KİV-ə əməkdaşlığının güclənməsinin həmin qurumun fealiyyətinin müsbət göstəricisi kimi qəbul edildiyini, bunun qarşılıqlı faydalı olduğunu bildirib. O, həmçinin fərdi jurnalist yazıları müsabiqələrinin təşkil olunmasının əhəmiyyətindən də bəhs edib.

Qəzetlərin baş redaktorları da belə müsabiqələrin jurnalistlərin əməyinin stimullaşdırılması ilə bərabər, müasir jurnalistikada aidiyəti mövzularda bilik və təcrübənin artmasına, peşəkar yanaşmanın formallaşmasına dəstək olduğunu bildiriblər. Sonra müsabiqənin nəticələri elan olunub. Qaliblərə diplom və mükafatlar verilib. Həmçinin 5 yazı müəllifinə diplom və həvəsləndirici mükafatlar təqdim edilib.

Azərbaycan ilə ABŞ arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib

Dekabrin 4-de Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərde olan ABŞ müdafiə nazirinin müaviniin müşaviri xanım Laura Kuperin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Zakir Həsənov ölkələrimiz arasında hərbi əlaqələrin

uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq, Azərbaycan ilə ABŞ arasında hərbi əməkdaşlıq, o cümlədən hərbçilərimizin NATO proqramları çərçivəsində fealiyyəti, sülhməramlılımızın Alyansın Əfqanistanda həyata keçirdiyi “Qətiyyətli dəstək” qeyri-döyük missiyasında iştirakı haqqında ətraflı məlumat verib. Nazir qeyd edib ki, hər iki ölkə herbəti, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlıdır. ABŞ-in qabaqcıl hərbi təhsil müəssisələrində təhsil alan zabitlərimizin sayının artırılması qərara alınıb.

Regiondakı hərbi-siyasi əziyyət barədə də qonağa məlumat verən general-polkovnik Z.Həsənov Ermənistən Cənubi Qafqazda sabitliyə təhlükə yaratdığını, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə məhə qoymadan Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxladığını xüsusi vurğulayıb.

L.Kuper ABŞ hökumətinin Azərbaycan ilə təhlükəsizlik və hərbi sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsində maraqlı olduğunu vurğulayıb. Azərbaycanın Əfqanistandakı əməliyyatlara verdiyi töhfəni, o cümlədən sülhməramlılımızın peşəkarlığını yüksək dəyərləndirən L.Kuper ABŞ-in müdafiə naziri Ceyms Mettisdən sitat getirərək bildirib ki, “Əfqanistanda bu gün əldə edilən uğurlar Azərbaycanın güclü dəstəyi olmadan mümkün olmazdı”.

Qonaq ölkəmizin terrorizmə mübarizədə iştirakını və sülhməramlılımızın Əfqanistandakı nümunəvi xidmətini də xüsusi qeyd edib. Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında hərbi əlaqələrin inkişaf perspektivləri, o cümlədən təhlükəsizlik və müdafiə sahələrində əməkdaşlıq, hərbi təhsil və tibb hazırlığı məsələləri də müzakirə olunub.

AMEA-da Xalq rəssamı Tahir Salahovun 90 illik yubileyi qeyd olunacaq

Dekabrin 6-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Xalq rəssamı, Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının vitse-prezidenti, Avropa Elm və İncəsənet Akademiyasının həqiqi üzvü, Dövlət mükafatı lauriatı, professor Tahir Salahovun anadan olmasının 90 illiyinə həsr edilən elmi sessiya keçirilecek. AMEA-dan AZƏRTAC-a bildiriblər ki, akademiyanın Humanitar Elmlər Bölüməsinin və Memarlıq və İncəsənet İnstitutunun birge təşkilatçılığı ilə keçirilecek tədbirdə “Tahir Salahovun yaradıcılığında roman mədəniyyəti ölkələri”, “Tahir Salahovun yaradıcılığında Rusiya mövzusu”, “Tahir Salahov: rəssam və zaman” mövzularında məruzələr dinləniləcək.

Azərbaycan “Batumi Build 2018” sərgisində təmsil olunacaq

Azərbaycan şirkətləri “Batumi Build 2018” sərgisində iştirak edəcək. AZƏRTAC sərginin 7-9 dekabrın 7-9-da Batumidə VIII Beynəlxalq tikinti materialları və texnologiyalar sərgisi keçiriləcək. Sergiye Azərbaycan, Türkiyə, İran, İsrail, Polşa, Ukrayna, Belarus, Rusiya və digər ölkələrin şirkətləri qatılacaq. Tədbir şirkətlərə geniş çəsidi məhsullarını istehlakçılarla təqdim etmək, tikinti və dizayn sahəsində müasir texnologiyaların yenilikləri ilə yaxından tanış olmaq, həmçinin biznes əlaqələri qurmaq üçün ikitərəfli görüşlər keçirmək imkanı verəcək.

Demokratiya adı altında diktatura rejiminin daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində Ermənistanda planlı şəkildə siyaset yürüdülür və artıq polisin də bu planı həyata keçirməyə cəlb olunması diktatura rejiminin təsdiqidir. Erməni polisi Nikol Paşinyan rəqiblərinə qarşı təhdidlərdən, hədələrdən istifadə edərək mübarizədən çəkindirməyə çalışır və bu təzyiqləri Ermənistən hələ də demokratiya adlandırmağa çalışır.

Artıq Ermenistana məxsus kütłəvi informasiya vasitələri də etiraf edirlər ki, ölkədə demokratiyadan danışmaq olmaz və hazırda tətbiq olunan təzyiqlər, təhdidlər yalnız diktatura rejimindən xəber verir. Ermənistən parlamentinin vitse-spikeri, sabiq prezident Serj Sarkisyanın sədrlilik etdiyi Respublika Partiyasının üzvü Arpine Ovannisan beş çəkinmədən bəyan edir ki, Nikol Paşinyanın göstərişi əsasında ölkənin güc strukturları 9 dekabrda keçiriləcək növbədənənən parlamentin seçkilərində qələbə şansı yüksək olan rəqib partiyalara qarşı təhdid metoduna keçib.

Özünün "Facebook" səhifəsində parlamentin vitse-spikeri məlumat verir ki, Paşinyanın tərəfdarları tərəfindən özüne və ailə üzvlərinin həyatına qarşı hədələr olur. Hətta o, bu hədələr barəsində şikayət etməsinə baxmayaraq, polis müvəqqəti hökumətə müxalif olanların ünvanına təhdidlərə bağlı nədənse cinayət işi açır. Əksinə, erməni polisinin başı hədələrə, təzyiqlərə qarışır və hüquq-mühafizə orqanları yalnız təhdidlərlə meşğuldur.

Paşinyan və onun komandası öz ənənəsinə müvafiq olaraq saxtakarlıq etməkdə davam edir

Ermənistana məxsus KİV-lər etiraf edirlər ki, Respublika Partiyasının əməkdaşlarını, seçki qərargahının işçilərini və onların yaxınlarını daha çox təhdid edirlər. Hətta hədə-qorxu beş gəlməkdən çəkinmirlər ki, Respublika Partiyası seçki məntəqələrində 10 faizdən çox səs toplasa, onda onların ciddi problemləri olacaq. Bir sözə, erməni mediası artıq diktaturanı, nəinki etiraf edir, bu rejimin bütün antide-mokratik addımlarını, bütün saxtakarlıqlarını beş işıqlandırır. Bəlli olur ki, Paşinyan və onun komandası öz ənənəsinə müvafiq olaraq, saxtakarlıq etməkdə davam edir. Seçkilərin də indidən saxtalaşdırıldığı qəti şəkilde inkar edile bilməz və ölkədə demokratiya adlandırılmasına cəhd olunan

saxtakarlıq bütün ictimaiyyətə əyandır. Hətta səsvermə gününədək Paşinyanın rəqiblərinin ölkəni müvəqqəti tərk etməyə məcbur edilməsi faktı da təsdiq edir ki, bu, demokratiya libasında erməni diktatürasıdır.

Parlamentin seçkiləri ərefəsində Ermənistən polisinin seçici siyahılara ciddi dəyişikliklər etdiyi də gizlin deyil. Erməni politoloq, jurnalist David Stepanyan qeyd edir ki, 2017-ci illə müqayisədə Ermənistanın Seçki Məcəlləsində dəyişiklik etməye cəhd göstərirdi. Cəhdli boşça çıxan, Ermə-

tanda seçicilərin sayı 13,5 min nəfər ixtisar olunub. Hazırda Ermənistanda seçicilərin ümumi sayı 2 milyon 574 min 916 nəfərə enib ki, bu da yalnız Ermənistən polisinin müdaxiləsi sayesində qeydə alınıb.

Məsələnin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, seçici sayını ixtisar etməkdə məqsəd, Paşinyanın rəqiblərinin sayını azaltmaqdır. Hətta erməni KİV-ləri polisin ixtisara saldığı seçicilərin əvvəller respublikaçıların daimi qəlebə çadırqları dairələrdə qeydə alındığını da gizlətmir. Deməli, Paşinyan və onun tərəfdarları heç nəden çəkinmədən rəqib düşərgənin tərəfdarlarını indidən zərərsizləşdirir və bu yolda qanunsuz əməllərinə səhəd belə qoymurlar. Nə səs hüquqları, nə seçici hüquqları, nə də heç bir konstitusyon haqları qorunmayan, əksinə, tapdalanın bir ölkədə demokratianın olduğunu iddia etmək üçün erməni xisəti belə az imiş və yalnız Paşinyan kimi simasız olmaq lazımlı gəlmiş.

Əvvəlcə kütləni polislə toqquşdurub, sonra polisin "xidmətindən" istifadə edən hiyləgər erməni əhlinin də gözünü bu vaxta qədər bağlaya bilib

Hakimiyyəti qısa müddətə zəbt etdikdən sonra parlamentin seçkilərində mütləq qəlebəni temin etmək üçün respublikaçılarla mübarizədə əhəmiyyətli üstünlüyə nail olmağın mümkünüslüyünü çıxdan anlayan Nikol Paşinyan, əvvəlcə deputatların majoritar yox, proporsional qaydada seçilmələri üçün Ermənistən Seçki Məcəlləsində dəyişiklik etməye cəhd göstərirdi. Cəhdli boşça çıxan, Ermə-

Küçə nümayışçisi hakimiyyəti naminə indi kütləni də oyunlarına qurban verir, ölkənin qanunlarını, xalqın konstitusion hüquqlarını da

Erməni ictimaiyyəti artıq fərqindədir ki, polis Paşinyanın tapşırığı ilə seçici hüquqlarını ellərindən alır. Kütlə bir zaman polislə qarşı-qarşıya gəlib ciyinlərində hakimiyyətə getirdiyi bir nümayışçinin bir müddət sonra öz əleyhine davranışlığını, həmin polisi onlara qarşı çevirəcəyini heç ağlına belə getirə bilməzdi və belə hiyləgərliyi təsəvvür be-

Demokratiya libasında erməni diktaturası

nistanın baş naziri səlahiyyətlərini icra edən dırınaqarasi demokratın bu fiaskodan sonra "seçkilərin şəffaflığı" adı altında indi də polisin belə qanunsuz "xidmətindən" istifadə etməsi saxtakarlığın və simasızlığının son həddidir.

Digər bir diqqətçəkən məqam isə ondan ibarətdir ki, kütləni hakimiyyətə, polislə üzüze qoyan, kütlənin gücüne arxalanın, kütlənin polislə toqquşması hesabına hakimiyyəti zəbt edən nümayışçı yeniden hakimiyyəti qamarlamaq üçün artıq kütłədən üz döndərəsi oldumu? Yaxud indi polisi seçən bu hiyləgər bir küçə nümayışçisi sonra hansı üzə xalq deyə kütłəyə arxalanacaq? Bu adam əvvəlcə kütləni polislə toqquşdurub, sonra polisin "xidmətindən" istifadə edəcək qədər hiyləgərliyə malik olduğu üçün, ola bilsin, erməni əhlinin də gözünü bu vaxta qədər bağlaya bilib. Amma bundan sonra nəyə nail olacağı suallar doğurur. Çünkü erməni ictimaiyyəti artıq anlaşıldır ki, Paşinyan hakimiyyət namine yalnız kim lazımlı olursa, ondan istifadə edir və lazımlı gəlmədikdə, lazımsız hesab edir.

le etmirdi də, indi onun oyunları, eyni zamanda, simasızlığı göz qabağındadır. Çətin ki, bundan sonra Paşinyan xalqa güvənə və etibar edə bilə. Yaxud xalqın bundan sonra Paşinyan kimi birinə arxa duracağı, heç inandırıcı görünmür.

Hadisələrin gedisi təsdiq edir ki, idarədilmez kütłədən istifadə edən bir küçə nümayışçisi hakimiyyəti naminə indi kütləni də oyunlarına qurban verir, ölkənin qanunlarını, xalqın konstitusion hüquqlarını da. Təhdidlər, təzyiqlər, siyahıların saxtalaşdırılması ilə, yaxud hansı yolla olur-olsun, minlərlə seçicini seçkidən kənarlaşdırmaqla vətəndaşların haqları tapdanırsa, bu ölkənin seçkilərini də, elə ölkəni də demokratik hesab etmək olmaz. Nikol Paşinyan nə qədər car çəkib bütün dünyaya Ermənistəni demokratik dövlət kimi tanıtmağa cəhd etsə də, bu ölkə diktatura kimi tanınır. Bir sözə, Ermənistənə nə qədər demokratiya libası geyindirilsə də, bu, tipik erməni diktaturasıdır.

Inam HACIYEV

"Məhəmməd Mirzəli və Tural Sadiqovun çıxışlarını dinlədikdə, açıq-aydın görünür ki, bunlar adı orta təhsili normal şəkildə ala bilməyiblər. Aşağı sıviyyəli mədəniyyət sahibidirlər. Azərbaycan siyasi mühitinə söyüş söyməyi bu adamlar (Məhəmməd Mirzəli, Orduşan Teymurxan, Tural Sadiqov, Qənimət Zahidov, Sevinc Osmanqızı, Emin Milli, Emin Hüseynov, Vüdadi İsgəndərli, Aslan İsmayılov) gətirib". Bunu SİA-ya açıqlamasında Büttöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədr müavini Niyaməddin Orduşanlı deyib.

Onun sözlərinə görə, bu adamlar Avropada da idarə olunanlardı: "Xədica İsmayılov, Emin Milli, Emin Hüseynov, Orduşan Teymurxan daha çox qrant alırlar. Daha çox söyüş söymək və daha çox pul qazanmaq prinsiplərinə söyklər. Bunların aldıqları qrantın həcmi yüz minləri, milyonları əhatə edir. Erməni diasporası da bu adamlara dövlətimizi söymək üçün, nüfuzdan salmaq üçün pul verirlər. Həmçinin Avropada müəyyən qurumlar, təchizatlar var ki, onlar Azərbaycandan apardıqları, eləcə də ölkəmizə dəvət etdikləri şəxsləri bir çox hallarda Azərbaycan dövlətinə, siyasi rəhbərliyinə qarşı istifadə edirlər. Yəni onlar evlə tə-

min edilirlər, sığınacaqlar, müəyyən texniki avadanlıqlarla təmin olunurlar. Avropada bəlli mövcud şəbəkə var ki, məhz onların əsas fəaliyyəti Azərbaycan dövlətinə gözdən salmaq, ölkəmizin imicini korlamaq və Azərbaycanın milli maraqlarında dövlətimizi zəiflətmək mövqeyini tuturlar.

Ən əsası da burada maliyyə imkanları, yardım ilə Avropada, Qərbdə fəaliyyət göstərən güclü erməni diasporası seçilir. Onlar həmin o şəbəkəyə maddi imkanları ilə dəstək verirlər. Yəni indiki halda artıq nə baş verir? Bəlli dir ki, Məhəmməd Mirzəli adlı şəxs qrant müqabilində bu güne qədər gördüyü işləri gündəmə

"Azərbaycan siyasi mühitinə söyüş söyməyi bu adamlar gətirib"

getirib. Yəni bu bütün hallarda həm rəsmi qurumlar tərəfindən, həm də ölkənin siyasi çevrəsində olan müəyyən şəxslər tərəfindən Azərbaycan xalqına bildiriliridə və çatdırılır. Bəzən onların içərisində murdar ünsürlər var ki, bütün sərhədləri keçirlər. Yəni onlar ölkənin siyasi rəhbərliyinə, onun ailə üzvlərinə, ölkənin tənənmiş ziyalalarına, partiya sədrlərinə, millet vekillerinə, mətbuat maliyyə qrantlarının idarə olunmasına qərəbərərinə qarşı bu cür iyrənc

ifadələr işlədirlər. Təbii ki, onu da məqsədli şəkildə həyata keçirirlər. Burada məsələnin mahiyyəti nədir.

Həmin adı çəkilən şəxs 80 min avronun müqabilində ona çatmış 200 avronun davasını edir. O adam dünənə qədər Əli Kerimlinin tapşırıqlarını yerinə yetirib və Əli Kerimlinin Azərbaycanda olanda partiyasının üzvü olub. Mən dəfələrlə bildirmişəm ki, Əli Kerimli xəricdən qrant alır və onun təşkilatında olan adamlar da məhz o qrantdan bəhrələnir. Yəni bu bir daha özünü təsdiq edir. Amma burada səhəbə iri, böyük həcmli pullardan gedir. Azərbaycan cəmiyyəti bilməlidir ki, bu gün həmin o Avropa-də fəaliyyət göstərən daxili satqın ünsürlər şəbəkə olaraq irihəcmli maliyyə qrantlarının idarə olunmasına həyata keçirirlər.

Fransada lisey şagirdləri hökumətə etiraz edir

Fransada lisey şagirdləri təhsil İslahatı və hökumətin vergi siyasetinə etiraz olaraq yüzden artıq liseyin girişinə maneq törədiblər. SİA-nın xarici mətbuatla istinadən verdiyi xəbərə görə, Paris bölgəsində məktəblilər polislərə daş atmaqla yanaşır, bir neçə avtomobili yandırıblar. Feallar Fransada demək olar ki, bütün liseylərə girişin qarşısını alıbilərlər. Etiraz aksiyasına təxminən on məktəb qatılıb. Lisey tələbələri təhsildə universitetlərə qəbul zamanı əvvəlcədən tələbə seçimi ilə bağlı İslahatların leğvini tələb edirlər. Etirazçılar həm də Fransa prezidenti Emmanuel Makronun istefasını tələb edən şularla səsleniriblər.

Xaricdə Azərbaycana qarşı təhqiqatçılarımız ifadələri, şər və böhtanları ilə seçilən Məhəmməd Mirzəli ilə Tural Sadiqli arasında qrant məsələsi ətrafında biri-birinə ittihamlar irəli sürülməsi ilə sosial şəbəkələrdə müzakirə mövzusuna çevriliblər. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimiz bu kimi faktların avropalı "siyasi mühacir"lərin davasının kökündə maliyyə yardımını əldə etməyin da yandığını bildirdilər.

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, millet vəkili Elşən Musayev: "Bir azdan Qənimət, Arif və Vidadi də məlum zolağa girəcəklər"

- Bu adamların problemi, davası ele maliyyə üzərində başlayıb. Heç bunu gizlətmirlər də. Yayımladıqları videolarda açıq-açıqına deyirlər ki, xaricdən ve naməlum zonalardan gələn qrantların müqabilində millət, xalq, dövlət əleyhinə təbliğat aparmışq və indi də pulu böle bilmirik. Yəni özləri özlərini ifşa edirlər. Halbuki, biz ayıldır, illerdən bu haqda danışırıq. Sadəcə, indi boyunlarına alırlar. Daha doğrusu, almağa məcbur olublar. Hələ ki, Mirzəli ilə Turalın davası başlayıb. Bir azdan Qənimət, Arif, Vidadi də məlum zolağa girəcəklər. Buna kimsənin şübhəsi olmasın. Onların davası hələ qabaqdadır. Mənəviyyatını pula satan adamlardan bundan artığını gözləmek olmaz. Onsuz da hamı bilirdi ki, xaricdə

Avropadakı "siyasi mühacirlər" bir-birini ifşa edirlər"

"Mənəviyyatını pula satan adamlardan bundan artığını gözləmək olmaz"

yasaçan ünsürləri kimse danışdır, onla- rə telimət verir. Təbii, pulun müqabilində. İndi isə özləri etiraf edirlər. Utanıb yere girsinlər. Millətinə, dövlətinə qarşı çıxan, bu ölkənin ləyaqətli insanlarını şərləməyə çalışan bütün ləyaqətsizlərin sonu belə olacaq.

Mətbuat Şurasının sədr müavini Müşfiq Ələsgərli:
"Maliyyələşmənin azalması "siyasi mühacirləri" çətin duruma salıb"

- Təkcə Məhəmməd Mirzəli ilə Tural Sadiqli arasında deyil, həm də xatırlayı-

sıza, bir müddət önce, "Meydan" TV ilə müxalifət partiyaları arasında da belə bir dava başlamışdı. Hər iki epizodda mübahisə yaranan məqam onların qrant üstündə düşən mübahisələri iddi. Ümumiyyətə, xaricdə fəaliyyət göstərən və ordan Azərbaycana qarşı eks-kampaniya aparan bütün şəxslərin fəaliyyətinin kökündə maliyyə vəsaiti almaq və maliyyə mübahisələri durur. Bu da Azərbaycan üçün yeni məsələ deyil, zaman-zaman bu cür hadisələr baş verib. Azərbaycanın inkişafını, müstəqil siyasetini görmək ist-

məyən, bəyənəməyən ona qarşı olan xarici güclər həmisi ölkəmizə qarşı bu cür mövqədə durublar və Azərbaycana qarşı bu cür mübarizə aparıblar. Bunun üçün da müxtəlif üsullardan istifadə ediblər. Yəni mediadan, siyasi partiyalardan, bəzi QHT-lərdən zaman-zaman istifadə olunub. Tural Sadiqli, Məhəmməd Mirzəli, "Meydan" TV və digərləri 2017-ci ilin sonu 2018-ci əvvəllərində Azərbaycana qarşı kampaniyalara başlıdlar. Burada məqsəd ictimai rəyi çasdırmaq, siyasi sabitliyi pozmaq və Azərbaycanda prezident seçkilərinə mane olmaq idi. Amma dövlətimizin apardığı düzgün siyaset, Azərbaycan əhalisinin siyasi feallığı və ictimai baxımdan yetkin olması onların planlarını alt-üst etdi. Bir sözə, onlar heç nəyə nail ola bilmədilər. Bunu da, kampaniya aparanların problemini başlandı. Yəni onları maliyyələşdirən şəxslər gördülər ki, bu qədər vesait xərcələsələr də, heç bir neticəyə nail ola bilmirlər. Ona görə də, bu hissəyə pul ayrılmamasını azaltılar və bəzilərini tamamilə kəsildilər. Təbii ki, bu addım avropalı "siyasi mühacir"lərin maliyyə qılığı ilə üzləşmələrinə və bir-biri ilə mübahisələrin yaranmasına səbəb oldu. İster "Meydan" TV ilə müxalifət partiyaları arasında, isərətə Məhəmməd Mirzəli ilə Tural Sadiqli arasında və digərləri arasında olan ziddiyətlər onu göstərir ki, bunlara ciddi şəkilde xaricdə maliyyələşmə olub və maliyyələşmənin azalması, kəsilməsi "siyasi mühacirləri" çətin duruma salıb. Onların arasında ziddiyətlər bundan sonra daha da dərinleşəcək və nəhayətdə, süqut ugrayacaqlar.

GÜLYANƏ

"Odlar Yurdu" Universitetində "Şəhadət" filminin müzakirəsi keçirildi

Dünən "Odlar Yurdu" Universitetində Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla iş üzrə Dövlət Komitəsi yanında Mənəvi Dəyerlərin Təbliği Fonduun sifarişi ilə istehsal olunmuş "Şəhadət" filminin universitetin müəllim və tələbələri ilə birgə müzakirəsi keçirilmişdir. Tədbir Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla iş üzrə Dövlət Komitəsi yanında Mənəvi Dəyerlərin Təbliği Fondu və "Azadlıq Hərəkatçıları" ictimai Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilmişdir. Tədbiri giriş sözü ilə açan "Azadlıq Hərəkatçıları" ictimai Birliyinin sədri Təhmasib Novruzov qloballaşan indiki dünyada informatika texnologiyalarının inkişafı cəmiyyətlərin yüksəlşəsində mühüm əhəmiyyətli rol oynaması ilə yanaşı, bir sıra hallarda problemlər də yaratdığını, cəmiyyət olaraq, bu problemlərə qarşı mübarizə aparmağın zəruriyini bildirdi. T. Novruzov, bu baxımdan, gənclərin mənəvi dünəyin formallaşmasına bəzi internet saytlarının ciddi mənfi təsirlərinin danılmasının olduğunu və "Şəhadət" kimi filmlərin nümayişiinin və qoyulan problemin, bilavasitə gənclərin iştirakılı müzakirə olunmasının mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu qeyd edərək, tədbirin də, məhz bu məqsədle keçirildiyini iştirakçıların diqqətinə çatdırıldı.

Sonra "Şəhadət" filmi tam şəkildə nümayiş etdirildi. Filmin nümayişindən sonra "Odlar Yurdu" Universiteti rektorunun müşaviri Füzuli Həsənov, universitetin mətbuat katibi Günay İmanova, tələbələrden Zeynəb Rzazadə, Mircavad Məmmədli, Təhmin Babayev, Musa Mədətov, Hacı Musayev və başqaları çıxış edərək filmin məziiyyətləri, onun gənclərə təsiri, gələcəyimiz olan gənc nəslin filmde qoyulan probleme ciddi yanaşmalarının vacibliyi haqqında fikirlərini səsləndirdilər.

ZÜMRÜD

Dekabrin 4-də Əmək və Əhaliyin Sosial Müdafiəsi Nəzirliyi və Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) birgə təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanda Məşğulluq Xidməti orqanlarının gücləndirilməsi. V. hissə. Sosial cəhətdən həssas qrupların əmək bazarına daxil edilməsi üçün əməyin idarə edilməsi institutları" mövzusunda təlim kursu başlanılib. AZƏRTAC xəbər verir ki, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Əliyev kursun məqsədi barədə məlumat verib.

"Sosial cəhətdən həssas əhali qrupları əmək bazarına daxil ediləcək"

O, deyib: "Beynəlxalq Əmək Təşkilatının təşkil etdiyi kursun əsas məqsədi sosial cəhətdən xüsusi yardımə ehtiyacı olan əhali qrupunun məşğulluğunun təmin olunması ilə əlaqədardır. Tədbir çərçivəsində beynəlxalq ekspertlər tərəfindən Dövlət Məşğuluq Xidməti və Məşğulluq Mərkəzlərinin əməkdaşları üçün təlim proqramları hazırlanacaq. Məqsəd əlli-

Elza Seyidcahan dahi olsa, biz nağaracox?

İLHAM

İnsana danışmağı öyrənmək üçün iki il, dilini dinc qoymağı öyrənmək üçün isə altmış il lazımdır

Feyxtvanger

Coxlarımız it ağızlı, eşşək düşüncəli, qoyun təfəkkürlü insan görkəmində olan, amma insanlıqdan bir qədər uzaq adamlarla rastlaşmışıq. Elə də olub ki, sözlə-söhbətlər mübahisələrə və ziddiyətlərə gətirib çıxarıb, ancaq kor tutduğunu buraxmayan kimi, tərs insana bənzər adam da bədəmli dən, yanlış fikirlərdən el çekmeyib. Niye belə olur və ya bu adamlar ne yeyir, ne içir, ne geyinir ki, ali xırıldın xeyirxah bəndəsinə çevrile bilmirlər? Öz düşündürkərimə əsasən, suala cavab verməzdən əvvəl, ata olmağı hazırlaşan bir gəncin yunan filosofu Sokratla etdiyi söhbəti qeyd etmək yəriñe düşərdi. Gənc "Mən yeni doğulduğum üçün əcəmiyyətdən" sualına böyük filosof "Ədalətli cəmiyyətdə doğulsa, onu necə tərbiye etməyin əhəmiyyəti yoxdur" deyə cavab verir. İndi, sözün həqiqi mənasında, Azərbaycanda ədalətli, demokratik, sivil cəmiyyət qurulub. Ancaq təessüflər olsun ki, azad, demokratik mühitdən sui-istifadə edib, tələ-məkanda, sosial şəbəkələrdə ağlına deyil, ağızına gələnini danişan kifayət qədər adamlara rast gəlmək olur. Belələrinin xasiyyəti çox ağırdır. Yəni Molla Nəsrəddin "dostu" kimidirlər, nix dedi, dedilərdir. Bəzi ağızgöçəklər iddia edirlər ki, kim nə danişırsa, bu, onun şəxsi işidir, demokratik dünyının tələbləridir. O adama başa salan yoxdur ki, demokratiya ARB televiziyasında Elza Seyidcahanın milyonlarının qarşısında "ağzını tikim, ağzını tikim" deyə üfürməsi, əlavə olaraq, "mən dahi olacam, şəkillərim divarları bəzəyəcək" deyə gubbudatması və ya şou əhlinin tanınmış mütərəblərindən olan Rəqsanənin "Hovuza girməzdim, məni içirdib, hovuza atdırılar" deyə hırıldaması demək deyil. Eləcə də, Əli Mirəliyev adlı birinin mini-yubkali müşənni qızla tanqo getməsi, Röyanın kamera qarşısında qarnını göstərib, "kənara çəkilin, bu saat göstərərəm" deyə ağzını ayırib, iyrimi doqquz yarımdanı iriş-irişə göstərməsi, Aygünün, Günayın, Damnanın, eləcə də, ictimai-siyasi arenada hoppanıb, düşən və hər təkan vurub, tulländiçə ağızlarından üfunet iyi verən ifadələr tolamazmaları, heç bir əndəzəyə sığmadığı kimi, demokratik əsasnamaya də aidiyatı yoxdur. Düşük hərəkətlərə, sünə şisirtilmələr diqqət mərkəzinə çevrilmək də mümükün deyil. Kimsə, bu yolla seviləcəyini düşünürse, o zaman sehv edir. Demokritin gözəl, həm də ibretməz bir kələmi var: "Heç kimi sevmeyəni sevməzler".

Sonda her kəs kimi məni də, bir məsələ narahat edir. Doğurdan, birdən əgər Elza Seyidcahan, dahi olsa, biz nağaracox? Ancaq atalar demişkən, dəli-dən dahi olmaz.

rin, gənclərin, pensiya yaşına iki il qalan şəxslərin əmək bazarına integrasiyası və onların işe düzəlməsinə kömək göstərilməsi ilə bağlı mexanizmlər barədə məlumat verməkdir". Anar Əliyev qeyd edib ki, bu sahədə işəgötürənlərin də üzərinə mühüm vəzifələr düşür və müvafiq kvotalar çərçivəsində həmin təbəqələrdən olanlar işe qəbul etməlidirlər. Ümid edirik ki, gələn ildən sosial cəhətdən həssas əhali qrupunun əmək bazarına daxil olması sahəsində çox ciddi addımlar atılacaq.

5 dekabr 2018-ci il

Azərbaycanın sənaye məhsullarını ixrac etmək imkanları ildən ilə daha da artacaq

Milli Məclisin deputati Mirzəcan Xəlilovun yap.org.az-a müsahibəsi

- *Mirzəcan müəllim, Azərbaycanın son illər bütün sahələrdə mühüm uğurlar qazanıb, respublikamızın beynəlxalq nüfuzu daha da artub. Ölkəmizdə ötən müddət ərzində həyata keçirilən uğurlu siyaset sayəsində əldə edilən nəticələr və nailiyətlər barədə nə deyə bilərsiniz?*

- Ümumiyyətlə, hazırda Azərbaycan beynəlxalq miqyasda həm demokratik dövlət, həm özünəməxsus inkişaf modelinə malik olan ölkə, həm də etibarlı tərəfdəş kimi tanınır. Şübhəsiz ki, bu, uğurlu, müasir çağırışlara cavab verən daxili və xarici siyaset sayəsində mümkün olub. Ümummilli ider Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyaset nəticəsində Azərbaycan ötən müddət ərzində çox mühüm nailiyətlər əldə edib, bütün sahələrin tərəqqisine nail olub. Heç şübhəsiz, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın keçidiyi inkişaf yolunun ən mühüm keyfiyyətlərindən biri sabitlik və tərəq-qinin paralel olmasıdır.

Bütövlükdə, Azərbaycan iqtisadiyatının inkişafı davamlı və dinamik xarakter daşıyır. Son 15 ildə bütün dünyada miqyasında iqtisadi baxımdan Azərbaycan qədər inkişaf edən ölkə olmayıb. Respublikada innovativ əsaslı, elm tutumlu iqtisadiyyat quruculuğu davamlı şəkildə diqqət mərkəzində saxlanılıb. Belə məqsədyönlü yanaşmanın nəticəsidir ki, 2004-cü ildən etibarən bütün dünya üzrə ÜDM istehsalının artımında ən yaxşı göstəricilərden biri, 3 dəfədən çox olmaqla məhz Azərbaycanda qeydə alınır. Təsadüfi deyil ki, beynəlxalq reyting agentlikləri de Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafını, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin nəticələrini olduqca yüksək qiymətləndirirlər. Bu yaxınlarda nüfuzlu reyting agentlikləri öz hesabatlarında Azərbaycan iqtisadiyatının 2018-2021-ci illərdə orta hesabla 3 faiz artacağına dair proqnozlar ifade ediblər.

Ötən müddət ərzində qazanılmış nailiyətlərin fonunda Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu da kifayət qədər artıb. Ölkəmiz beynəlxalq miqyasda müsbət imicə malikdir. Nüfuzlu, mötəbər beynəlxalq tədbirlər ev sahibliyi edən, tolerant Azərbaycan həm də multikulturalizm ideyalarını uğurla təbliğ və təşviq edir, sivilizasiyalararası dialoq mühüm töhfələr verir. Bir sözü, həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasetin real nəticəsi kimi, müstəqil Azərbaycan inkişaf yolunda inamlı irəliləyir.

- *Cənubi Qafqaz regionunun lideri olan Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə mühüm enerji layihələri reallaşdırılır, eyni zamanda, ölkəmiz Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsinə öz dəyərlər töhfəsini verir. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?*

- Həqiqətən də, bu gün Azərbaycanın iştirakı olmadan regionda hər hansı bir layihə gerçekləşdirile bilməz. Cənubi Qafqazın lider dövleti olan Azərbaycanın moderatorluğu ilə regionda strateji əhəmiyyətli layihələr reallaşdırılır, yeni əməkdaşlıq platforma-

ları yaradılır. Hazırda respublikamızın təşəbbüsü ilə yaradılmış Xəzər hövzəsinə uzaq Adriatik dənizi, oradan isə Avropa ölkələri ilə əlaqələndirən Cənub Qaz Dəhlizinin investisiya dəyeri 40 milyard dollardan çoxdur və bu layihə 7 ölkəni birləşdirir. Cənub Qaz Dəhlizinin resurs mənbəyi rolunda Azərbaycanın zəngin "Şahdəniz" yatağı çıxış edir. "Şahdəniz" qaz yatağı üzrə kontrakt 1996-ci il iyulun əvvəlində imzalanıb. Ehtiyatları 1 trilyon kubmetrən çox qiymətləndirilən "Şahdəniz" dönyanın ən böyük qaz yataqlarından biridir. Təsdiq olunmuş 2,6 trilyon kubmetr qaz ehtiyatına malik olan Azərbaycan qaz hasilatının artırılması ilə bağlı əlavə addımlar atmaq və ixrac coğrafiyasını daha da genişləndirmək fikrindədir. Bununla da Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinə növbəti töhfə veriləcək.

Bunlarla yanaşı, Azərbaycan Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsinə də öz dəyərli töhfəsini verir. Ölkəmizin əlverişli coğrafi mövqeyi respublikamızın istər Şərqi-Qərb, istərsə de Şimal-Cənub dəhlizlərində vacib rol oynamasını şərtləndirir. Bakı-Tbilisi-Qars (BTQ) dəmir yolu layihəsinin işə düşməsi Azərbaycanın beynəlxalq seviyyəli tranzit və logistika mərkəzinə çevrildiyinin əyani sübütudur. BTQ Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiye arasında iqtisadi-nəqliyyat əlaqələrinin daha da genişlənməsinə müsbət təsir göstərməklə yanaşı, daha geniş coğrafiyada yerləşən ölkələr üçün də böyük əməkdaşlıq imkanları açır. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan regionun nəqliyyat-logistika mərkəzine çevrilir.

- *Diqqət çəkən məqamlardan biri də ölkəmizdə qeyri-neft sənayesi nin inkişafıdır. Bu baxımdan, bir sira regionlarda sənaye parklarının və məhəllələrinin yaradılmasının əhəmiyyəti nədən ibarətdir?*

- Bəli, son illərdə ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyaset sayəsində Azərbaycanın qazandığı uğurlardan söhbət açarkən sənaye sektorunda istehsalın genişlənməsini xüsuslu qeyd etmək lazımdır. Davamlı siyasi və maddi dəstək tədbirlərinin nəticəsi olaraq respublikamızda çoxlu sayıda yeni müəssisələr açılıb və ölkənin sənaye xəritəsi əhəmiyyətli dərəcədə zənginləşib. Hazırda sənaye sektorunu milli iqtisadiyyatımızın aparıcı istiqamətlərindən biri qismində çıxış edir. Xüsusilə ölkəmizdə qeyri-neft sənayesinin üstün inkişafının təmin edil-

məsi məmənunluq doğurur. Əlamətdar haldır ki, son illərdə bir sıra mühüm mövqelər üzrə daxili tələbat sırf yerli müəssisələrdə buraxılan yüksəkkeyfiyyətli məhsullar hesabına təmin edilir ki, bu da daha çox həcmdə valyutanın xaricə axınının qarşısının alınması deməkdir.

Son illər Azərbaycanda bir neçə sənaye parkı yaradılıb və hazırda onların genişləndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Sənaye parklarının yaradılması ölkədə müasir sənaye quruculuğuna yeni təkan verib. Qeyd edim ki, ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsinə uyğun olaraq rezidentlərin sənaye parlarına investisiya yönəlmələri güclü şəkildə təşviq edilir. Sənaye parkları üçün infrastruktur təminatı bir qayda olaraq dövlət vəsaiti hesabına yaradılır. Bundan başqa, sənaye parklarının rezidentləri qeydiyyata alındığı gündən etibarən 7 il müddətinə mənfəət, əmlak və torpaq vergilərindən, eləcə də parka istehsal məqsədile getirilən texnika, texnoloji avadanlıqlar və qurğulara görə əlavə dəyər vergisindən, həmçinin gömrük rüsumundan azaddırlar. Sənaye parklarında rezidentlərin qeydiyyatı "bir pəncərə" sistemi ilə həyata keçirilir. İş adamları da yaradılan əlverişli şəraitdən, dövlət dəsteyindən maksimum dərəcədə bəhərənməyə çalışırlar. Belə dövlət-özel sektor əməkdaşlığının nəticəsidir ki, sənaye parklarının yaradılması artıq öz səmərəsini verir. Prezident İlham Əliyev Nazirler Kabinetinin 2018-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında nitqində diqqəti ölkədə yaradılan sənaye parklarının səməreliliyinə cəlb edərək vurgulayıb: "Sənaye parklarında rezidentlərin sayı 50-ye yaxınlaşır. Sənaye parklarının yaradılması da öz səməreliliyini göstərmişdir. Əgər biz bu parkları yaratmasaydıq, orada investorlara yaxşı güzəştli şərtlər yaratmasaydıq, indi 50-ye yaxın rezident olmazdı. Bu gün bu parklarda icra edilmiş və icra ediləcək layihələrin ümumi dəyəri 3,6 milyard dollar. Bax, investisiya təşviqi sənədi 2,5 milyard manat sərməye gətirir, sənaye parklarına isə 3,6 milyard dollar sərməye qoyuluşu nəzərdə tutulur. Ondan 2,6 milyard dəlli artıq qoyulub".

- *Mirzəcan müəllim, yeni sənaye müəssisələrinin istifadəyə verilməsi Azərbaycanın ixrac imkanlarını nə dərəcədə genişləndirir?*

- Təbii ki, Azərbaycanda istehsal olunan məhsulların xaricə ixrac edilməsi imkanlarının genişləndirilməsi diqqət mərkəzindədir. Bilirsiz ki, cari ilin doqquz ayında ölkəmizin xarici ticarət dövriyyəsi 37 faiz artıb. İxrac da təxminən bir o qədər genişlənib. Bu dövrə respublikadan qeyri-neft ixracı təxminən 14 faiz artıb.

Bu gün respublikamızın ixrac imkanlarının genişlənməsində ölkə üzrə yaradılan yeni sənaye müəssisələrinin də böyük rolü var. Bu müəssisələrdə buraxılan məhsulların bir hissəsi ölkədən daxilində reallaşdırılır, digər bir hissəsi isə xarici bazarlara çıxarılır.

Bütövlükdə, Azərbaycanın sənaye məhsulları ixrac etmək imkanları ildən ilə daha da artacaq.

İranlı nazir: "İKT sahəsində İran ilə Azərbaycanın əməkdaşlığının inkişafı zəruri"dir

iran ilə Azərbaycan yaxın qonşu və dost dövlətlərdir. Digər sahələrdə olduğu kimi informasiya texnologiyaları sahəsində də iki dövlət arasındakı əlaqələrin inkişafı zəruri dir.

AZERTAC xəbər verir ki, bu sözleri dekabrın 4-də İranın rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Məmməd Cavad Azəri Çəhromi deyib. O bildirib ki, Azərbaycanın nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin dəvəti ilə "Bakutel-2018" Beynəlxalq Rabitə və Yüksək Texnologiyalar sərgisində iştirak etmək üçün Bakıya yola düşür. Hava limanında jurnalistlərə açıqlama verən nazir qeyd edib ki, İran bu sərgidə informasiya texnologiyaları sahəsində əldə etdiyi nailiyətləri və istehsal etdiyi məhsulları nümayiş etdirəcək. Nazir qeyd edib ki, səfər çərçivəsində azərbaycanlı həmkarı ilə görüşərək informasiya texnologiyaları sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrinin perspektivlərini müzakirə edəcək. Bu gün yüksək texnologiyaların inkişafı kibercinayətkarlığın da yaranmasına səbəb olub. Bu kimi neqativ halların qarşısını almaq üçün bir gə mübarizə lazımdır.

Dövlət Statistika Komitəsi: Dekabrın 4-dək 221 min tondan çox pambıq tədarük olunub

Dekabrın 4-dək ölkə üzrə qəbul məntəqələrinə 221 min 284 ton pambıq təhvil verilib. Dövlət Statistika Komitəsindən AZERTAC-a bildirilər ki, bu, ötən ilin eyni dövr ilə müqayisədə 12,8 faiz çoxdur. Pambıq tədarükündə Saatlı (29 min 228 ton), Bərdə (24 min 122 ton), Ağcabədi (22 min 301 ton), Bilesuvar (21 min 25 ton) və Beyləqan (20 min 753 ton) rayonları irəlidə gedirlər. Respublikada pambıq yiğimi davam edir.

Xatırladıq ki, 2018-ci ildə ölkəmizdə 132 min 512 hektar sahədə pambıq ekilib. Pambıq tədarükündəki artım məhsuldarlığının yüksəldilməsi hesabına təmin olunub. Hazırda emal müəssisələrinə təhvil verilmiş pambıqın her kilogramına görə dövlət tərefində fermələrə 10 qəpik subsidiya verilir. Həmçinin bu il pambıqın növlər üzrə mövcud alış qiymətləri hər ton üçün 50 manat olmaqla, 1-ci növün qiyməti 600-dən 650 manata, 2-ci növün qiyməti 580-dən 630 manata, 3-cü növün qiyməti 540-dan 590 manata, 4-cü növün qiyməti isə 500-dən 550 manata qədər artırılıb.

Çindən ölkəmizə bir milyon tut tingi gətirilib

Azərbaycanda baramaçılığın və ipəkçiliyin inkişafına dair 2018-2025-ci illəri əhatə edən Dövlət Programı çərçivəsində ölkəyə Çin Xalq Respublikasından daha bir milyon ədəd tut tingi getirilib. AZERTAC xəbər verir ki, çinli mütəxəssislərin müşayiəti ilə ölkəmizə getirilen tut tingləri 36 rayona göndərilib. Kənd təsərrüfatı nazirinin müavini İlham Quliyev bildirib ki, tinglər rayonlardan verilən sifarişlər əsasında bölüşdürülr. Tut tingləri bölgələrdə əvvəlcədən müəyyənmiş ərazilərdə Çin texnologiyası əsasında əkilecək. Əkin prosesini Çindən gəlmiş mütəxəssis müşahidə edəcək. Nazir müavini indiyədək ölkəyə 3,5 milyon tut tinginin getirdiliyini deyib.

Azerbaycanda son 15 ilde aparılan sosial-iqtisadi siyaset nəticəsində ölkəmizdə yüksək inkişafə nail olunmuş, əhalinin maddi rıfahı xeyli yaxşılaşmış, yoxsulluğun səviyyəsi minimuma enmiş, beynəlxalq aləmdə imicidən daha da möhkəmlənmişdir. Həyata keçirilən genişməqyaslı infrastruktur layihələri sosial-iqtisadi həyatın yenidən qurulması və davamlı inkişaf üçün şərait yaratmışdır. Qətiyyətələ demək olar ki, təhsil sahəsində aparılan islahatlar və bunun nəticəsində əldə olunan uğurlar heç də digər sahələrdə qazanılan nailiyətlərdən geri qalmır. Müəyyən mənada, demək olar ki, təhsil sahəsində dövlət programlarının icra olunması nəticəsində böyük nailiyətlərə imza atılmışdır. Hər kəsə bəlli olan fakt ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın təhsil sisteminin inkişafında Ulu Öndər Heydər Əliyevin müstəsnə rolü və xidmətləri olmuşdur.

Onun rəhbərliyi altında ötən əsrin 70-80-ci illərdə bu inkişaf daha yüksək mərhələyə çatmış, təhsilin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmiş, milli kadrların hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Belə ki, respublikanın bütün regionlarında coxsayılı yeni tipli məktəbəqədər müəssisələr, ümumtəhsil, texniki-peşə və orta ixtisas təhsili məktəbləri tikilmiş və istifadəyə verilmişdir. Əgər 1969-cu ildə respublikada cəmi 12 ali məktəb fəaliyyət göstərirdi, 80-ci illərin əvvəllərində bu rəqəm 17-yə çatdırılmışdır. Həmin dövrdə respublikamız öz hüdudlarından kənarda yüksək ixtisaslı mütəxəssislər ordusunun yetişdirilməsinə nail olmuşdur, 70-ci illərin ortalarından hər il orta hesabla 800-900 nəfər, 80-ci illərin əvvəllərindən isə ildə 1000-1400-ə qədər gənc respublikadan kənarda tanınmış ali məktəblərə təhsil almağa göndərilmişdir. Göstərilən müddədə gənclərimizi keçmiş İttifaqın ali hərbi məktəblərinə göndərməklə yanaşı, respublikada bir sıra ali və orta hərbi təhsil müəssisələri açılmışdır.

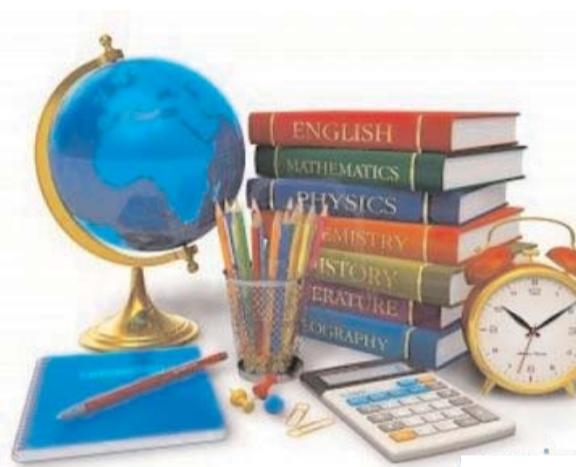
Təhsil sahəsində əldə olunan uğurlar bu sahəyə marağı da artırıb

Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra bu sahədə geriləmə və diqqəti cəlb edən problemlər olsa da, xalqın çağırışı ilə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev ikinci dəfə həkimiyətə gəldikdən sonra, bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də irəliləyişlərə, nailiyətlərə nail olundu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqqörən siyasi kursunu uğurla davam etdirən ölkə Prezidenti İlham Əliyevin təhsilə diqqət və qayğısı eməli fəaliyyətində, imzaladığı məqsədönlü Fərman və Sərəncamlarında öz təsdiqini tapmışdır. Prezident İlham Əliyev bildirir ki, biz maddi dəyərlərimizi, iqtisadi potensialımızı insan kapitalına çevirmeliyik. Çünkü insanların savadı, biliyi onun geləcək həyatını müəyyən edir, ölkənin hərtərəfli inkişafına xidmət edir. Təhsil sisteminin qarşısında duran əsas vəzifələri müəyyənləşdirərkən Prezident İlham Əliyev demişdir: "Neft, qaz Tərəfdarlıqdan verilən böyük nemətdir, biz bundan uğurla və məharətlə istifadə edirik. Amma gec-tez bu təbii sərvətlər tükənəcək və bilik, zəka, səviyyə isə ölkəmizin dayanıqlı inkişafını uzun illər bundan sonra da təmin edəcəkdir. Ən inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq, görərik ki, ölkənin inkişafında ən aparıcı rol oynayan neft, qaz devi, bilikdir, elmi-texniki təreqqidir, yeni texnologiyalarıdır". Təhsil sahəsində yeniliklər və müasir dövrün müəyyən tələbləri "Təhsil haqqında" qanuna daha demokratik və milli maraqlara əsaslanan əlavələrin edilməsini zərurətə çevirir. 2018-ci tədris ilində təhsil sahəsində ən mühüm yeniliklərdən biri "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklərle bağlı oldu. Qanuna yeni dəyişikliklər edilən zaman müasir dövrün tələbləri nəzərə alınıb. "Təhsil haqqında" qanuna yeni yanaşmalar əlavə olunaraq, Milli Məclis tərəfindən qəbul edilib. Qanunun 21 maddəsinə 60-dan çox dəyişiklik edilib və 2 yeni maddə əlavə olunub. Dəyişikliklər yalnız ümumi təhsili deyil, təhsilin bütün pillə və səviyyələrini əhatə edib. Belə ki, "Təhsil haqqında" qanunda təhsil müəssisələrində psixoloji xidmətin təşkili, ali təhsil müəssisələrində orta ixtisas təhsilinin təşkili, fənn

limliyini seçib. Gənclər həm də ona görə müəllim olmaq istəyirlər ki, bu peşənin nüfuzu iləbəl artır. Ölkəmizdə davamlı olaraq aparılan məktəb tikintisi, məktəblərin maddi-texniki bazasının gücləndirilmesi, müəllimlərin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi nəticəsində əməkhaqqı artımı, müəllimlərin işe qəbulunun şəffaf təşkili bu peşənin cazibədarlığını artırmaqla yanaşı, həm də müəllim olmaq missiyasının yeni üfüqlərini müəyyən edib. Dövlətin təhsilsən göstərdiyi diqqət və qayğı gənclərin bilik və savadları-

düşür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2017-2018-ci illərdə qəzalı vəziyyətdə olan məktəblərin modul tipli məktəblərlə əvəz edilməsi ilə bağlı tapşırığına uyğun olaraq, ötən il respublikanın 40-dan çox bölgəsində qəzalı vəziyyətdə olan 106 təhsil müəssisəsi modul tipli məktəblə əvəz olunub. "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Programı"nın icrası çərçivəsində Təhsil Nazirliyi cari il ərzində regionlarda təhsilin inkişafı sahəsində bir sira

Azərbaycan təhsili yeni inkişaf mərhələsində

İlham Əliyev: "İnsanın savadı, biliyi onun gələcək həyatını müəyyən edir, ölkənin hərtərəfli inkişafına xidmət edir"

olimpiadalarının qaliblərinin ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədən kənar qəbulu, pedagoji fəaliyyətə məşğul olma, dövlət ümumtəhsil müəssisələrində işləyən təhsilərən sertifikatlaşdırılması və digər məsələlərdə ciddi dəyişikliklər edilib. Təhsil sahəsində əldə olunan uğurlar bu sahəyə marağı da artırıb. Artıq çalışmaq, işləmək istəyində olan gənclərin böyük hissəsi müəllim olmağa daha çox üstünlük verirlər. Ona görə də, ötən illər müqayisədə müəllim işləmək arzusunda olanların sayında 3 dəfə artım müşahidə olunur. 2018-2019-cu tədris ili üçün müəllimlərin işe qəbul üzrə müsabiqədə 50 min yaxın namizəd iştirak edib, 5000-dən artıq namizəd müəllim adını qazanaraq, işe qəbul olunub.

Müəllim olmaq istəyənlərin sayı iləbəl artır

Ali məktəblərə keçirilən qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayan gənclərin müəllimlik ixtisasını seçməsi də təqdirəlayiq hal kimi qiymətləndirilir. Əgər 2014-cü ildə 500 və daha artıq bal toplayan 922 nəfər müəllimlik ixtisasını seçmişdi, 2017-ci ildə bu rəqəm 1370 nəfər olub. Bu il keçirilən qəbul imtahanlarında iştirak edərək, 500 və daha artıq bal toplayan məzunlar arasında isə müəllimlik ixtisasını 2090 nəfər seçib. Bu göstərici 2014-2015-ci tədris ilinə nisbətən 2,3 dəfə və ya 126,7 faiz, ötən il nisbətən isə 1,5 dəfə və ya 53,6 faiz artım deməkdir. 2016-ci ilin qəbul imtahanlarında 500 və daha artıq bal toplayaraq ibtidai sinif müəllimliyini seçən cəmi 1 nəfər vardısa, builkı qəbul imtahanlarında 500 və daha artıq bal toplayanlar arasında 235 nəfər abituriyent ibtidai sinif müəl-

nin artmasına da təkan olub. Misal olaraq 2018-2019-cu tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə keçirilən dövlət imtahanlarında əldə olunan uğurlu nəticələri göstərmək olar. Bu il keçirilmiş qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsinin nəticəsinə əsasən, I-V ixtisas qrupları üzrə 40.806 abituriyent tələbə adını qazanıb. Qəbul imtahanlarında 3.127 nəfər abituriyent 600 baldan yuxarı nəticə göstərib. Bu göstərici ötən il 2472 nəfər, 2016-cı ildə 2281 nəfər, 2015-ci ildə 2094 nəfər, 2014-cü ildə isə 1725 nəfər təşkil edib. Bu tədris ilində 29 abituriyent 700 bal toplayıb. Ötən il bu göstərici 15 nəfər olub. Son beş ilde qəbul imtahanlarında 300 baldan çox toplayanların sayı 26,5 faiz, 400 baldan çox toplayanların sayı 35,1 faiz, 500 baldan çox toplayanların sayı 51,5 faiz, 600 baldan çox toplayanların sayı isə 81,3 faiz artıb. Bu isə ali təhsil müəssisələrinin, eləcə də qəbul olunanların orta bal göstəricilərinin artması deməkdir. Bu dövrdə ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə qəbul üzrə proqnoz yerlerinin sayı 20,8 faiz artıb.

Yeniliklərdən biri də, məktəblərə qəbulun elektron qaydada aparılmasıdır

Diqqətəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, iri şəhərlər yanaşı, regionlarda, hətta ucqar kəndlərdə belə müasir məktəb binaları tikilir və bura hər cür texniki avadanlıqlarla təchiz olunurlar. Son illərdə reallaşdırılan infrastruktur layihələri çərçivəsində tikilən, əsaslı təmir edilən 3104 məktəbdən 2826-sı (91 faiz) regionların payına

tədbirlər həyata keçirib. Nəticədə, təhsilin inkişaf dinamikasında regionların göstəriciləri əhəmiyyətli dərəcədə artıb ki, bu da ötən tədris ilinin mühüm nəticələrində hesab oluna bilər. Nazirlik tərəfindən ümumtəhsil məktəb şagirdlərinin telim nailiyətlərinə nəzəretin gücləndirilməsi sayəsində bölgələrdə ümumi təhsil göstəricilərində, xüsusi də, buraxılış imtahanları və ali məktəblərə qəbulun nəticələrində əvvəlki illər müqayisədə nəzərə çarpan irəliləyişlər müşahidə edilməkdədir. Həyata keçirilən yeniliklərden biri də, məktəblərə qəbulun elektron qaydada aparılmasıdır. Artıq vətəndaş məmənuniyyətine nail olmaq və şəffaflığı təmin etmək üçün 2018-2019-cu dərs ili üçün Bakı ilə yanaşı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərinin, Abşeron rayonunun, eləcə də, Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki ümumi təhsil müəssisələrinin I siniflərinə şagird qəbulu elektron sistem (mektebeqəbul.edu.az) vasitəsilə həyata keçirilir. "Təhsil haqqında" qanuna edilən dəyişikliyə uyğun olaraq, ilin sonuna dek 6 yaş tamam olan uşaqlar məktəbə müsabiqəsiz qəbul olunacaqlar. Sentyabrın 16-dan dekabrın 31-dək 6 yaş tamam olmuş uşaqlar valideynlərin müraciətləri əsasında məktəblərə qəbul edile biləcəklər. Bu vaxta kimi həmin kateqoriyadan olan uşaqlar xüsusi komissiyaların rəyi əsasında məktəbə qəbul olundular. Yeniliklər sırasında ümumi təhsil müəssisələrində yeni kurrikulumların tətbiqi prosesinin həyata keçirilməsidir. Bu, uzun və çətin proses çərçivəsində hər bir fənn üzrə yeni məzmun standartları hazırlanıb, yeni məktəbdaxili qiymətləndirmə mexanizmi yaradılıb və tətbiq edilib. Eyni zamanda, yüzlərə nüsxədə yeni dərslik və müəllimlər üçün vəsait, yeni məktəbdaxili qiymətləndirmə sistemi hazırlanıb.

2016-cı ildə keçirilmiş PIRLS tədqiqatının nəticələri göstərib ki, yeni kurrikulumlarla təhsil almış şagirdlər ənənəvi programları təhsil almış şagirdlərdən üstün nəticə göstərib. PIRLS tədqiqatının nəticələrinə görə, Azərbaycanın nəticələri 2011-ci ildə aparılan tədqiqatlarla müqayisədə 462 bala yüksəlib. Burada yüksək və mükəmməl nəticə göstərmiş şagirdlərin sayı 2 dəfə artıb. Bundan başqa, ölkəmiz 2019-cu ildə TIMSS beynəlxalq qiymətləndirməsində də iştirak edəcək. Bu isə, şagird nailiyətlərinə təsir edən amillərin müəyyənleşdirilməsi baxımından vacib əhəmiyyət kəsb edəcək.

Gülyanə Ağakərimova
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə keçirdiyi fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsinə

5 dekabr 2018-ci il

“Siyasi mühacirlərin” pul davası

Onları ermənilər təlimatlandırır

Avropada “siyasi mühacir” adı altında var-gəlib edib, Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarına qarşı çıxanların qrant davası sənəgimək bilmir. Daha dəqiq desək, Məhəmməd Mirzəli ilə Tural Sadıqlının qrant üstündə bir-birlərinə olmazın sözlər demələri, məhz erməni lobbisinin dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən xarici fondlardan aldığıları ianələrə görə açıq-aşkar etiraflarında bulunmaları, arıq özü-özlüyündə bütün kartları açığa çıxarıb.

T.Sadıqlı 4 ildir Almaniyada “siyasi mühacir” kimi yaşayır. O, erməni lobbisinin köməyi ile elektron televiziya açaraq, ölkəmiz əleyhine böhtanlar yağıdırmaqla pul qazanır. “Kisi” satqınlıq, xəyanətkarlıq yolunu özüne peşə seçərək, “qaz vurub qazan doldurur”. Onun televiziyyaya dəvət ediyi “qonaqlar” da, adətən, özü kimi satqınlar olur. Macəralar da eله ondan sonra başlayır. T.Sadıqlı özü əqidədə olan Məhəmməd Mirzəli ilə pul davasına çıxır. Səbəbi de M.Mirzəlinin onun “bazarına” girməsi olur. Eله buradan da, necə deyərlər, Azərbaycan əleyhine elədiyi “yeni faktları” ortaya qoyur.

M.Mirzəli öz Vətəni əleyhine verilişlərini daha “cəlbedici”, “baxımlı”, “diqqətçəkən” etmək üçün doğma anası Zümrüt Mirzəlini də efirə çıxarıır. O, Azərbaycan, dövlətçilik əleyhine, hüquq-mühafizə orqanlarına böhtanla dolu mətni qabaqcadan hazırlayaq anasına verib və onu höccələ-

yə-höccələyə oxutdurur.

Tural Sadıqlı: “Sən Məhəmməd Mirzəli savadsız, dünyagörüşü olmayan cahilsən”

T.Sadıqlını eşəbləşdirən M.Mirzəlinin daha çox pul qazanması üçün “yeni üsuldan” istifadə etmesi olur. Ona görə de, onu savadsız, dünyagörüşü olmayan cahil adlandırbır. Əslində, hər iki “siyasi mühaciri” bir əqidə, bir amal birləşdirir - satqınlıq, xəyanətkarlıq. Bu, heç də özlərinin dedik-

ləri kimi “demokratiya”, “azadlıq”, “insan haqları”, “xalq-millet” təessübəşliyi yox, Vətənə xəyanət və satqınlıq birləşdirir. Belələrinin bir adı var: Vətən xaini. İndi onlar bir-birinin iç üzərini açır, daha çox qrant qazanmağın yollarını axtarırlar.

Cünki satqınlıq titulu olan Əli Kərimli kimi ünsürün maşası ilə oturubdururlarsa, onun səviyyəsinə çatmaları dır. Daha doğrusu, ermənilərin əsl simaları olan bu ünsürler başa düşürər ki, ictimaiyyəti çasdırmaq üçün atdıqları addımlar heç bir effekt verməyəcək və pul müqabilində dövlət maraqlarını anti-milli qüvvələrə satanlar öz cəzasını çəkəcək. Ordutan Teymurxanlı, Elşad Abdullayev, Rafael Piriyev, Vidadi İskəndərli, Tural Sadıqlı, Məhəmməd Mirzəli və bu kimi-lərin aqibi, elə belə də olmalı idi. Bu kimi Vətən xainlərinin torpağına, elinə, obasına ermənidən betə qənim kəsilən namərdələrin əsl qazancı xalqın nifratıdır.

Ancaq bir reallığı anlamaq lazımdır ki, satqının, şərəfsizin vicdanı olmaz. Sadəcə, zamanı, vaxtı çatanda, bu şərəf və ləyaqətdən uzaq olan topum mütələq öz əməllərinə görə cavab verməli olacaqlar, ister maddi, isterse də haqq dünyada..!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Tural Sadıqlı-Məhəmməd Mirzəli “aksiomasi”

Şərəfsizlik simvollarının özlərinə yaratdıqları faciə

Bir-birini kirli qrant üstündə söyüb-təhqir və ifşa edən Tural Sadıqlı ilə Məhəmməd Mirzəli adlı avropanlı “siyasi mühacirlər” haqqında şok doğuracaq faktlar bitib-tükənmir. Hələ bir müddət önce, T.Sadıqlı haqqında gedən şok faktlar onun “kimliyini” sübütə yetirmişdi. Avropa küçələrində müxtəlif “aksiyalarda” Azərbaycanın dövlət maraqlarına və attributlarına qarşı hörmətsizlik edən “siyasi mühacirlər”in gah bu, gah da digər hallarda “sosial və siyasi ədalət” axtarışına çıxmaları onlar barədə növbəti arasdırmaları aparmağa səbəb olur.

Məsələn, T.Sadıqlı hələ 2 il önce, Almaniyanın Nürenberq şəhərində qəçqin statusunda yaşayarken, bir xoşməramlı ailə onu, necə deyərlər, “baş-göz”, yəni evləndirmək qərarına gəlib. Bu məqsədle Moskvada yaşayın digər dost ailənin qızını onunla tanış ediblər və nədənsə, Tural qızın ailəsinə Almaniyada daimi yaşayış izni olduğunu yalan söyləyib (?!-R.R.). Halbuki o, bu yalanı ilə başqa bir ailənin heysiyatı ilə oynayıb və qızı Nürenberqə gətirəndən sonra onu qəçqin statusu ilə düşərgəyə yerləşdirib. Düzdür, o, toy da edib, həmin qızla evlənəsə də...

Beləliklə, evləndiyi gündən özüne həyat yoldaşı etdiyi həmin qızın gün-güzəran verməyən T.Sadıqlı demə həyatda özünü “ədalət carçısı” göstərdiyi kimi heç insan da deyilmiş. Buna sübut kimi, onun hər gün həyat yoldaşını vəhşicəsinə döyməsi və nəticədə, arvadının iki dəfə xəstəxanaya düşməsi faktını göstərmek olar. Belə davam ede bilməyəcəyini görən xanım, T.Sadıqlıdan ayrılmak qərarını verib, özü də dörd aylıq hamile (! -

R.R.) olduğu bir vəziyyətdə. Sonrakı məqamlarda, diqqət yetirən sək görər ki, T.Sadıqlıdan ayrılan xanımına Almaniya dövlətinin müvafiq qurumları və Nürenberqdə yaşayın azərbaycanlı ailələr destək olublar. Çünkü onun ailəsi bu gün də Rusiya vətəndaşdır və Moskva şəhərində yaşayır. Daha dəshətli budur ki, qız övladının ailə bədbəxtçiliyinə, dərdoğrusu, T.Sadıqlının öz həyat yoldaşının başına getirdiyi faciələrə dözə bilməyen qız atası baş verən hadisələrdən sonra kəskin infarkt keçirir və 42 yaşında həyatını itirir. Ancəq bir ailənin taleyinə bu qədər mənəvi və fiziki zərbələr vuran T.Sadıqlının baş vərənlərdən “tükü belə tərəpənmir”! Çünkü onun üçün nə mənəviyyat, nə də ləyaqət amilləri mövcud deyil. Onun üçün ən başlıcası erməni lobbisinin Azərbaycan əleyhine istiqamətləndirdiyi qrant pullarıdır!

Maraqlı məqam həm də budur ki, T.Sadıqlı hələ də daimi oturum izni ala bilməyib. Çünkü onun keçmiş həyat yoldaşından bir qız övladı dünənaya getirən də, Almaniya hökumətinin müvafiq qurumlarından Turalı atlıqdan məhrum edən sənəd alıb. Əlbətə ki, burada T.Sadıqlının onu iki dəfə möhkəm döyərək, xəsarətlər yetirərək, xəstəxanaya yerləşdirilməsindən tutmuş, digər bədən eməlleri onun daimi oturum izni almaq şansını sıfırda endirib.

O da bəlli olub ki, T.Sadıqlı Almaniya qanunlarına zidd olaraq, miqrant alveri ilə məşğul olub. Daha doğrusu, “siyasi” və s. mühacirləri aldadaraq, onlara oturum izni alacağı vədlerini verərək, pullarını mənimseyib. İndi isə, bu kimi dələdəzluq faktları ortaya çıxdıqdan sonra, necə deyərlər, izi-tozu itib. Uzağı, sosial şəbəkə vasitəsi ilə yayılmalar qoşularaq, özünü “ortaçıda” olduğu kimi göstərir. Halbuki T.Sadıqlı Almaniya polisi tərəfindən

axtarışa verilib və onun həbsi an məsələsinə çevrilib.

Bu arada, T.Sadıqlıya düşmən kəsilən Məhəmməd Mirzəlinin də həyatını araşdırısaq, onun hansı yuvanın quşu olduğunu müəyyən edərik. “Kişilikdən” dəm vuran M.Mirzəli, demə, Bakıda olarkən, min-bir oyundan çıxıb, hətta beynəlxalq LGBT təşkilatına səfəri və s. dəstəyini de göstərib. Əbəs deyil ki, o, T.Sadıqlıyla pul davası döyərək, qarşı tərəfin “şərəfsiz” söyüşüne tuş gəlib. Amma bundan, necə deyərlər, “tükü də tərəpəmeyib”. Çünkü şərəfin nə olduğunu bilmir və sözün həqiqi mənasında, qanı da. Görünür, arvadının ona hər gün “şərəfsiz” deyə xitabından öyrəncəli olub. Çünkü özü də etiraf edir ki, arvadı ona hər gün, məhz “şərəfsiz” deyirmiş. Bu baxımdan, M.Mirzəlinin LGBT kimi təşkilatlara dəstək verməsini arxasında onun “şərəf” sözünü anlamamaması ilə əlaqələndirmək mümkündür. Tural Sadıqlı-Məhəmməd Mirzəli “aksiomasi” da bu şərəfsizlik simvollarının özlərinə yaratdıqları faciə kimi qiymətləndirmək olar.

Beləliklə, bu gün Avropanın küçələrində var-gəl edənlərin həresinin “acı” və “ağır” talepleri, demə, şərəfsizliyin əsasında dayanıbmış. Bizlə bundan sonra ister adları çəkilənlərin, isterse də onların ətrafındakılardın bərəsində hełə çox həqiqətləri eşidəcəyik. Çünkü həqiqəti sandıqda gizlətən belə, qiflin açar deşiyindən sivisib, ortaya çıxacaq.

Rövşən RƏSULOV

Təhmasib Novruzov

Qurumuş düşmən dəyirmanına su tökməyə çalışan “vətənpərvər”lər haqqında ballada

Uzun müddətdir “köhnə dostlarımız”ın zənglərinə cavab vermekdən yorulmuşam. Konkret sual verirər: “Niyə Qarabağ uğrunda başlanan birləşmələr? Niyə məsələ ilə bağlı heç olmazsa fikir söyləmirsən?” Verilən sualları haqlı saysam da, yenə susmağa əsaslıq verirdim. Səbabını az sonra açıqla-yacağam. İndilikdə işə bildirirəm ki, sosial şəbəkələrdəki son çıxışlar məni mövzuya müdaxilə eməyə vadardı. Çünkü öten əsrin sonlarında olduğu kimi, yenə Qarabağla bağlı birlik yaratmağa can atanların əsl niyyətləri artıq faş olmaqdadır.

Kimlərdi bu gün Qarabağ uğrunda yaranan birliyin “liderləri”? Qurban Məmmədov, ideoloji rəhbər rolunu ifa edir, həyatı boyu en yaxın bildiyi, dəfələrlə çörək kəsdiyi insanlara arxadan zərbə vuran və bundan zövq alan kimse! İsgəndər Həmidov, 1992-93-cü illərdə daxili işlər naziri olmuş, düşmən güclü hücumlara başlayan kimi vəzifəsindən istefə, doğma yurdunun bir parçası işğal olunanda, düşmənin üstüne getmək əvzinə, Az TV-nin studiyasına gəlib ordakı həmvətənlərinin hücum edən kimse! Rehim Qaziyev, haqqında danişmığı belə özümüzə laiyiq bilmədiyimiz, Moskvada, Lefortovoda verdiyi sözə can-başla əməl edib, 1992-93-cü illərdə zəbt etdiyi müdafiə naziri postundan xəyanətlərini reallaşdırmaq üçün məhəaretlə yararlanan buqələmun! Pənah Hüseynov, 1992-93-cü illərdə Azərbaycanın Dövlət Katibi və sonra Baş Naziri postlarını zəbt etdən, oturduğu kreslədə qarız alverinə bənzər biznes quran, Azərbaycanın nə az, nə çox, düz 45 vaqon (45 vaqon X 60 ton = 2700 ton) şərab məhsulunu Sankt-Peterburqda yerləşən, erməni ümummilli hərəkatının lideri, qatı erməni şovisti P.Ayrikyana məxsus “Ararat” firmasına, əvəzi ödənilməden (her halda rəsmi ödənilmədən) göndərilməsinin təşkilatçısı olan kimsələr. Siyahını artırmaq da olardı. Amma bu gün Qarabağı xilas üçün yaradılan “birlik”in Təşkilat Komitesində bu kimsələrin temsili olunduğu görünen, ağlı başında olan hər kəs anlaysır ki, yenə həmin dalğادır, həmin koordinatdır! Yəni 1988-89-cu illərdə zəbt etdiyi mədəfə naziri postundan xəyanətlərini reallaşdırmaq üçün məhəaretlə yararlanan buqələmun! Pənah Hüseynov, 1992-93-cü illərdə Azərbaycanın Dövlət Katibi və sonra Baş Naziri postlarını zəbt etdən, oturduğu kreslədə qarız alverinə bənzər biznes quran, Azərbaycanın nə az, nə çox, düz 45 vaqon (45 vaqon X 60 ton = 2700 ton) şərab məhsulunu Sankt-Peterburqda yerləşən, erməni ümummilli hərəkatının lideri, qatı erməni şovisti P.Ayrikyana məxsus “Ararat” firmasına, əvəzi ödənilmədən (her halda rəsmi ödənilmədən) göndərilməsinin təşkilatçısı olan kimsələr. Siyahını artırmaq da olardı. Amma bu gün Qarabağı xilas adı altında milləti bir yerə toplayıb, sonra bu qüvvədən öz şəxsi maraqlarının həyata keçməsi üçün istifadə etməkdən ibarətdir. Mənim ayıldır edilən zənglərə baxmayaraq, bu mövzuda susmağım da başlıca səbəbi, məhz yaxşı tanıdığım, dabbaxda gönələrinə bələd olduğunu bu kimsələrin həmin qurumda olmaları, birliliklə bağlı söyleyəcəyim fikirlərin məqsədi şəkildə yanlış izah ediləcəyindən və nəticədə niyyətlərin ustalıqla gizlətməyi bacaran bu kimsələrin xisətindən agah olmayanların məni yanlış anlayacaqlarını düşündürüm-dəndir. Amma bu dəfə maskaları tez cirildi. Siyasetdə çox naşı olan İskəndər Həmidov güclü siyasi oyunbaz Qurban Məmmədovun tələsine çox asanlıqla düşdü və Qurbanın dolaşdırıcı sualları qarşısında necə çəşidə, kartı açıb qoydu ortaya: “Bəli, məqsədimiz Qarabağın xilası adı altında birləşib, xalqın canını bu hakimiyyətdə (???) qurtarmaqdır!” Vəssalam! Izaha ehtiyac varmı? Təbii ki, yox. Izaha deyil, amma bu sözlərə cavab verməye ehtiyac var. Bu kimsələr dəfələrlə oynadıqları oyular he-sabına Qarabağdakı möglubiyyətlərimizi gerçəkləşdirməyə ki-fayet qədər dəstək veriblər. Onları sadalasaq, nəinki bir qəzet yazısına, qəzətin bir neçə sayına da sığmaz. Yeni onların hakimiyyət, vəzife, kreslo və pul-parə ehtiraslarının zülmünü, otuz ilə yaxındır ki, bir milyondan artıq insan çekir. Yenidən həmin oyuna başlayanlar, düşünürler ki, hər şey unudulub, atalar demiş, yaşıqlar yağıb, qatlaqlar örtülüb? Amma belə deyil. Əger bir də belə bir oyuna rəvac verilərsə, emin olsunlar ki, qarşılırlarında bu oyulardan kifayət qədər zülm çəkən Qarabağ köçkünlərini görəcəklər. Buna tam emin ola bilərlər. Mən də, mənim kimi yurd-yuvasından didərgin düşən milyonlar da Qarabağ məsələsinin, məhz naşı rəhberlərin naşı idarəciliyəri sayəsində indiki duruma sürükəldiyini, problemin yalnız dövlət səviyyəsində, hərbi-siyasi, diplomatik yolla həllinin mümkünlüyünü yaxşı anlaysırmış. Özfealiyyətin zamanı çoxdan arxada qalıb. Bu gün bu problemi çözülməsini istəyən hər kəs, ilk növbədə, dövlətin nüfuzunun artmasına, ölkədə sabitliyin qorunmasına yönəlen vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirməlidir. Şükür ki, millətimiz tam əksəriyyəti de belə düşünür və bu yolda əlindən geləni edir. Gizli qapılar arxasında, xarici havadarlarından alıdlıqları pulların “başını bağlamaq” üçün, məkrli planlar qurub sosial şəbəkələrdə, meydənlərdə, anti-Azərbaycan qüvvələrinin əlinde oyuncaq olan KİV-lərde hakimiyyəti, iqtidarı yetkililərini şər-böhtənlə gözdənsalma kampaniyası aparmaq, ölkədəki stabilliyin pozulması, xaç yaranması üçün dəridən-qabıqlan çıxməq düşmən dəyirmanına su tökmədən başqa bir şey deyil. Amma unutmaq gərək deyil ki, düşmənin qeyrimanı çoxdan quruyub, nə qədər su töksələr də, dəni üyütməyə gücü çatası deyil...

İnsan hüquq və azadlıqlarının müxtəlif aspektləri

İnsan hüquq və azadlıqlarının ümumiliyi (universallığı) müasir Avropanın bir sıra dövlətləri tərəfindən o qədər də ciddi qarşılanır.

Leyla İsgəndərova yazırdı:

"Artıq qeyd edildiyi kimi, Şərqi ölkələrindən Qərbi Avropanın müxtəlif dövlətlərinə mühacirət edən insanlara göstərilən münasibət bunu bir daha təsdiq edir. Üstəlik, bununla yanaşı, özünə Avropanın demokratiyasəver, insan hüquq və azadlıqlarını dəstəkləyən qüvvələr hesab edən bəzi qüvvələri "ağizdoslusu" inteqrasiyadan danışır.

Sərqlə Qərb mədəniyyətlərinin qovuşmasının əhəmiyyətini qeyd edir və özlerini ele göstərmək isteyirlər ki, guya onlar üçün prioritet yalnız insan və şəxsiyyət amilidir. İndi məlum olur ki, bütün bunlar ri-yakarıq və saxtakarlıqdan başqa bir şey deyilmiş. Avropanın siyasi və iqtisadi cəhətdən yüksək inkişaf etmiş dövlətlərinin dünyasının, demək olar ki, bütün regionlarında, xüsusiət də, müsəlman Şərqində yalnız öz maraqları vardır. Avropanın, nəcə deyərlər, harınlaşmış işbəzərli bununla özleri üçün yeni maliyyə mənbələri ele keçirmek və inkişaf etməkdə olan dövlətləri bir növ özlərinin vassallarına çevirmək, onları daha da zəiflətməye çalışırlar.

İnsanın təbii hüquq və azadlıqlarının məkan və ərazi aspektində ümumiliyinin "dirnaqarası" nümunələrindən birini dünyaya ABŞ prezidenti D.Tramp "gözəl" nümayiş etdirdi. Özünü İsraille Fələstin xalqı arasında vasitəçi sayan bu fəvqətdən, sənki hansı məsləkə qulluq etdiyini ya dərk etmir, ya da özünü bilməziyə vurur. Daha doğrusu, bu dövlətin prezidenti beynəlxalq hüququn iki dövlət principini kobudcasına pozaraq, müsəlmanların müqəddəs ibadətgah şəhərlərindən biri olan Qüdsü İsrailin paytaxtı elan edir. O, bu hərəktile, birincisi, demək isteyir ki, dünya birlüyü, menəni tanımır. İkincisi isə, vasitəçilik missiyasını yerine yetirdiyi əraziyə, özü də müqəddəs bir məkana ədəvət toxumu sepir, iki xalqı bir-biri ilə üz-üzə qoyur. Onsuz da, 1947-ci il-dən bəri İsraille Fələstin arasında səngimək bilməyən münaqış (əksər hallarda silahlı toqquşmalarla müşayiət olunur) indi təzədən alovlandırılmış bir həddə çatdırılmışdır.

Budur, fəvqətdən demokratik addımı. Budur onun insanın təbii hüquq və azadlıqlarının guya əvəzədilməz müdafiəcisi olması. Əslində isə, hər şey yalan ve saxtakarlıqdan ibarətdir. ABŞ mövcud olduğu dövr-dən bəri dünya dövlətləri və xalqları arasında yalnız nifaq salmış, say-sız-hesabsız silahlı toqquşmaların və bir çox hallarda vətəndaş, hətta regional mühərribələrin əsl səbəbkarı olmuşdur. 2016-ci il seçkilərində təkzibədilməz faktlərlə təsdiq olundu ki, ABŞ-in, nəinki sabit və düşüñülmüş xarici siyaseti, heç mükəmmel seçki sistemi də yox imiş. Əhalisinin etnik cəhətdən hansı millət-dən olduğu hələ bu gün də dəqiqliyəmələn olmayan bu imperialist dövlət bu günə qədər beşəriyyəti aldat-

maqdə davam edir. Dünya birliyinə meydən oxumaq, zəif dövlətləri özü-nün iqtisadi təsiri altında saxlamaq, inkişaf etməkdə olan və inkişafdan geri qalmış dövlətləre iqtisadi yardımalar göstərməklə onları özünün qeyri-resmi əyalətinə çevirən, həla bunlar azmış kimi, müsəlman Şərqi ölkələri arasında milli düşmənciliyi qızışdırın bu cəllad dövlət, sözün həqiqi mənasında, siyasi cəhətdən səbətsiz bir təsisata çevrilmiş, özünü dünya dövlətləri və xalqlarının gözündə rüsvay və ifşa etmişdir.

Beləliklə, indiki şəraitdə, əgər insanın təbii hüquq və azadlıqlarının ümumiliyi məkan və zaman aspektində yuxarıda göstərilən Amerikasayağı müstəvilde ifade olunacaqsa, o halda, vay bəşəriyyətin halına. Görünür, ABŞ dünya birliyini istədiyi kimi idarəetməyə sövg etmək çubuğu əldən vermək istəmir. Daha doğrusu, bu, ona sərf etmir. ABŞ artıq 20 ildən artıqdır ki, keçmiş SSRİnin süqutu uğramasından "məhərət-lə" istifadə edərək, dünyani birqütbüllü görmək istəyir və diktesi də, yəqin ki, bundan ibaretdir: "Burada mənəm, Bağdadda kor xəlifəl"

ABŞ-in Avropa qitəsində aqalıq etmək isteyini həvəsəldənən amillərdən biri və demək olar ki, ən birinci Böyük Britaniyanın onun Avropa siyasetini dini-məsələsiz dəstəkləməsidir. Avropanın iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş belə bir dövlətin okeanın o tayında her iki qitədə özünü şəriksiz hökmran hesab edən dövlətə bu dərəcədə müti olmasi təcəccüb doğurmaya bilmir. Axi, Britaniyanın nəyi çatır? Rəsmi London nə üçün Avropa siyasetində ABŞ-in dediklərini danışqızsız qəbul edir? Məgər Ingiltərə qite siyasetində Almaniya, Fransa, İtalya və Rusiya, eləcə də, Asiyada Çinin dəstəyindən faydalana bilməz? Belə sualları xeyli uzatmaq olar, lakin bu məsələ bizim tədqiqatımızın predmetində aid deyil və ona görədə, dediklərimizə kifayətlənməyi möqsədə uyğun sayırıq".

Deməli, insanın təbii hüquq və azadlıqlarının ümumiliyi məkan və ərazi aspektlerində yalnız nezəri cəhətdən mövcuddur, lakin onun öz praktiki həllini tapdıığını indiki şəraitdə söyləmək çətindir.

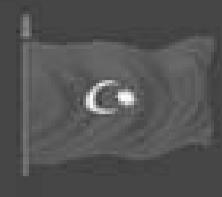
Fəlsəfə elmləri doktoru Əbdülhəsən Abbasov göstərir ki, ictimai praktikada bir insanın digərinin hüquqlarını pozmasına yönəlmış və ya bununla nəticələnən hərəketlər qanunla qadağan edilir. Eyni zamanda, demokratik cəmiyyətdə söz, mətbuat, ifadə azadlığı hüquqlarına istinad edərək və onlardan sui-istifadə hallarına yol verərək, insanın əleyaqetini alçaqlaşdırmaq qanunla qadağan edilməklə yanaşı, cəzalandırılır. Oxşar şəkilde, ümumi əxlaqa zidd olan və ya əxlaqın müəyyən meyarlarına görə seviyyəe daşıyan haqqdan istifadəye görə (pornoqrafik, irqci adəbiyyat və kino, ifrat marginal qruplaşmaları) məhdudiyyətlər müəyyən olunur.

Demokratik, istərsə də qeyri-demokratik cəmiyyətlərdə insan hüquqlarının fəvqəladə vəziyyətlərdə "əlavə olaraq" məhdudlaşdırılması da baş verə bilər. Belə məhdudlaşdırma isə, konkret bir halın yaranması ilə sanksiya alır və bu hal ar-

dan qaldırıldıqda da legitimliyini itirmiş olur. Bu "əlavə" məhdudiyətlərin tətbiq edilməsinə əsas verən hallar bəzən dövlətlərin qanunvericiliyində möqsədönlü şəkildə təsbit edilir. Lakin insan hüquqlarına dair əsas beynəlxalq hüquqi sənədlərdə bu hallar konkretləşdirilir. Belə ki, dövlətlər ictimai-siyasi sistemin təhlükədə olmasını əsas getirərək, fəvqəladə tədbirlər (hərbi vəziyyət, fəvqəladə vəziyyət, səfərbərliyə) görə bilərlər. "Belə fəvqəladə tədbirlər zaman insan hüquq və azadlıqları hansı həddədək məhdudlaşdırıla bilər" suallını dövlətlər İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqları haqqında Avropa Konvensiyasında cavablandırımağa çalışmışlar. Konvensiyaya əsasən, müharibə və ya millətin varlığını təhdid edən başqa bir ümumi təhlükə olduqda, hər bir dövlət, yalnız vəziyyətin tələb etdiyi qədər, beynəlxalq hüquqdan yaranan başqa öhdəliklərə zidd tədbirlər həyata keçirə bilər. Avropa Konvensiyasında yaşamaq hüququnun, işgəncəyə və alçaldıcı ceza və davranışlara məruz qalmamaq hüququnun, kölə və qul edilməmək hüququnun və qanunsuz cəzalandırılmamış prinzipinin hər hansı şəkilde pozulmayaçağı nəzərdə tutulmuşdur. Konvensiya bəzi hüquqları daha prioritet hüquqlar hesab edərək, onları "toxunulmaz hüquqlar" kimi deyərəkdir. Bu hüquqlar insanın təbii və təməl hüquqları olduğu üçün, vəziyyətin "fəvqəladəliyindən" asılı olma-yaraq, müdafiə edilməli zəruriyyəti qazanmışlar. Birləşmiş Millətlər Teşkilatının qəbul etdiyi "Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt"da fikir, vicdan və din azadlıqları da bu kateqoriyaya daxil edilmişdir. Dövlət daxilində əhalinin həyatını təhlükə altına salan fəvqələdə vəziyyət zamanı və belə halın mövcudluğu rəsmən elan edilərken, Paktın iştirakçıları olan dövlətlər, zəruri tədbirləri o qaydada həyata keçirməlidirlər ki, bu, insanın yalnız irqi, dərisinin rəngi, cinsi, dili, dini və ya sosial mənsubiyəti ilə bağlı əlamətlər əsasında ayri-seçkiləyə yol verilməsinə getirib çıxarması.

İnsan hüquqlarının dövlət tərəfindən fəvqəladə vəziyyətlərdə məhdudlaşdırılmasının həddi fəvqələdə vəziyyətin tələbine adekvat (mütənəsib məhdudlaşdırma prinsipi) olmalıdır. Məhdudlaşdırmanın tələb edən fəvqəladə vəziyyət aradan qalxdıqda, məhdudiyyətlər də qüvvəsini itirmiş olmalıdır (müvəqqəti məhdudlaşdırma prinsipi). Bu prinsiplər, dövlətlərin fəvqəladə vəziyyətlərdən sui-istifadə etməsinə yol verməmək məqsədi daşıyaraq, məhdudiyyətlərin özünü də müəyyən hədudlara alır. Əks-təqdirdə, fəvqəladə vəziyyətin elan olunması qeyri-demokratik və avtoritar bir rejimin yaranması, habelə, insan hüquq və azadlıqlarının aradan qaldırılması ilə nəticələnəcəkdir. Ümumiyyətə, fəvqəladə vəziyyət zamanı insan hüquqları və azadlıqlarının məhdudlaşdırılması zərurət qarşısında atılacaq bir hərəket kimi qəbul edilməlidir.

İnsan haqlarının bir ideya kimi qəbul edilməsi, onların ictimai praktikada təmin olunaraq, müdafiə edilməsi ilə tamamlanmalıdır. Bunun

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

*Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafası, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

ürün dövlətin və fərdin bir-biri qarşısında hüquq və vəzifələri, elə müeyyən olunmalıdır ki, hakimiyətə malik olan dövlət hüquqları olan insanların rifahına xidmət etsin. Aralarında güc bərabərsizliyi olan vətəndaş və dövlətin münasibətləri ikincinin hakimiyətinin məhdudlaşdırılması ilə ele tənzimlənilərdir ki, birinci öz hüquq və azadlıqlarının reallaşmasından məmənən olsun. Dövlət insanların qayğılı rəftərə borclu və məsliyyətlidir.

Ə. Abbasov yazır: "Qeyd edim ki, dövlət hakimiyətinin məhdudlaşdırılması zərureti, bu hakimiyətin qeyri-məhdud olmadığı fikri hələ çox qədimlərdə ortaya çıxmış ve bələlikdə də, dövlət hakimiyətinin mənşəyi və mahiyyəti barəsində fikirlər hakimiyətin məhdudlaşdırılması fikri paralel inkişaf etmişdir. Müxtəlif zamanlarda hakimiyətə bağlı "ilahi qanunlar" və "Tanrı iradəsi", "ictimai məqəvilər" "təbii hüquq" və "ferdi azadlıqlar", dövlətin öz-özüne məhdudiyət qoyması, dövlətin ali hüquqla tabe edilməsi və exlaqi meyarlar ilə məhdudlaşdırılması haqqında fikirlər olmuşdur".

Dövlət hakimiyətinin hüquqi baxımdan məhdudlaşdırılması hüquqi dövlətin formalşaması ilə həyata keçirilə bilər. Hüquqi dövlət - ictimai heyatın qanunları, hüquqi prinsiplər və vasitələr əsasında qurulub tənzimlənəcəkdir. Hüquqi dövlətde fərdlər hüququn subyektlərinə, fərdin digər şəxslərlə və dövlətə münasibətləri isə hüquq münasibətləri-ne əvvərillər. Hüquqi dövlət dedikdə, onun qəbul etdiyi qanunların konstitusiyaya uyğun olması, hakimiyətin üç qola bölünməsi, yaxşı idarəet-

me, qanun qarşısında hamının bərabərliyi, ədaletli mühakimənin təmin olunması, qanunun alılıyi və s. elementlərin mövcud olduğu "məhdud" hakimiyət başa düşülür.

Dövlət, həmçinin, qanunverici orqanda təmsil olunan xalqın, bilavasitə iştirakı ilə də məhdudlaşdırıla bilər. Qanunverici organı xalq tərəfindən azad şəkildə və ümumi seçkilər yolu ilə təşkil edilməsi, müxtəlif siyasi fikirləri olanlar arasında hakimiyət műbarizəsinin bərabər şərtlərlə aparılması və bunun üçün fərdlərə siyasi partiya və təşkilatlarda sərbəst birleşmək və fəaliyyət göstərmək imkanlarının tanınması insan hüquqlarının təmin olunmasına yönəlmış demokratik sistemi formlaşdırın şərtlərdir. Bu şərtlər, həmçinin, dövlət hakimiyətini də məhdudlaşdırıla biləcək mahiyətdərdir.

Dövlət hakimiyətinin məhdudlaşdırılması onun qanunverici, icra və məhkəmə hakimiyəti orqanlarına "klassik" bölüsdürüləcək ilə yanaşı, yerli özünü idarəetmə orqanları ilə, habelə, beynəlxalq sənədlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda iştirak etməklə "könlülli" bölüsdürüləcək ilə də həyata keçirilir. Dövlət hakimiyətinin məhdudlaşdırılması üçün, hüquqi və demokratik üsullardan başqa, cəmiyyətdə fərdlərin sağlam siyasi düşüncəye, siyasi mövqə və medəniyyətə malik olması, siyasi iştirakçılıq qabiliyyətinin səviyyəsi də mühümdür və bu zəminde effektiv ictimai rəyin mövcudluğu başlıca şərtlərdəndir.

Vahid Ömerov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

“Nar”-dan “Samsung Galaxy Note 9” qazanmaq fürsəti

“Nar” “BakuTel-2018” - 24-cü Beynəlxalq Telekommunikasiya və İnfomasiya Texnologiyaları Sərgisində iştirak edir. Hər zaman yenilikləri və innovativ addımları ilə seçilən “Nar” sərgidə yenilənmiş brendi ilə ən böyük stendlərdən öz məhsullarını təqdim edir. Dörd gün davam edəcək sərgi müddətində iştirakçılar həm “Nar” məhsulları ilə tanış olacaq, həm müxtəlif hədiyyələr qazanacaq, həm də əyləncəli müsabiqələrdə iştirak edə biləcəklər.

Dörd gün ərzində “Nar” stendini ziyarət edənlər texnoloji yeniliklərlə tanış olmaqla yanaşı, müxtəlif müsabiqələrdə iştirak etməklə hədiyyələr qazanacaqlar. Sərgi günlərində abunəçilər “Nar” məhsulları ilə tanış olduqdan sonra xüsusi müsabiqədə iştirak etməklə, müasir smartfon - “Samsung Galaxy Note 9” qazana bilərlər. Qeyd edək ki, müsabiqənin qalibi sərginin sonuncu günü elan ediləcək.

“Nar” stendinin qonaqlarına ilk dəfə mobil operatorun yeni məhsulları olan “Nar TV” və “Nar Wi-Fi” ruteri təqdim olunacaq. “Nar”-in ən son məhsulları ilə həm əyani tanış olmaq, həm də sınaqdən keçirmək mümkün olacaq. Bundan başqa, ziyarətçilər mobil operatorun yüksək keyfiyyətli 4G sürətini test edə biləcək. Sərgidə abunəçilər “Nar”-in serfəli qiymətlərə təklif etdiyi “Full” paketləri haqqında geniş dənişələcəq.

Qeyd edək ki, Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən “BakuTel-2018” - 24-cü Beynəlxalq Telekommunikasiya və İnfomasiya Texnologiyaları sərgisi 4-7 dekabr tarixlərində, saat 10:00-dan 18:00-dək davam edəcək. “Nar” hər kəsi öz stendinə dəvət edir.

“Azerfon” şirkəti (“Nar” ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa müddətde Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birine çevrilib. “Nar” ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irlisinin çağdaş həyatla bağlılığını rəmzi olaraq seçilib. “Nar” ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. “Nar” şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni əhatə edir (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) və 7300-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyon yaxın abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

İstanbulda “Dostluq” film festivalı keçiriləcək

Türkiyə Prezident Administrasiyasının himayədarlığı ilə İstanbul şəhərində “Dostluq” beynəlxalq qısametrajlı film festivalı keçiriləcək. AZƏRTAC xəber verir ki, dekabrın 14-də start götürəcək festival üç gün davam edəcək. Təşkilat Komitəsinin məlumatına görə, festivala qatılmaq üçün 76 ölkədən 789 film təqdim olunub. Onlardan 17-si festivalda yarışmağa vəsiqə qazanıb. Birinci, ikinci və üçüncü yerləri tutan filmlərə pul mükafatı veriləcək.

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai təhsil müəllimiyyi ixtisası üzrə IV kurs tələbəsi Əliyeva Samirə Qoşqar qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Biologiya müəllimiyyi ixtisası üzrə II kurs tələbəsi Qulamzadə Şəms Zaman qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

ADPU-nin xarici dil (ingilis) müəllimliyi ixtisası üzrə III kurs tələbəsi Hüsənova Aysel Vüdadi qızının tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

ADPU-nun kimya-biologiya fakültəsinin kimya-biologiya müəllimiyyi ixtisasının III kurs tələbəsi Şibliyeva Səbinə İlham qızına məxsus tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SIA və AZADINFORM infomasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

Səs

Son səhifə

5 dekabr

Liza Vortman: Azərbaycan hər zaman tədbirlərə yüksək səviyyədə ev sahibliyi edir

Azərbaycan mötəber tədbirlərə daim yüksək səviyyədə ev sahibliyi edir. Biz mühüm tədbirləri necə keçirmək lazım olduğunu Azərbaycandan öyrənə bilərik. AZERTAC xəber verir ki, bu sözleri Bakıda keçirilən Beynəlxalq Gimnastika Federasiyasının (FIG) Kongresinde iştirak edən Avropa Gimnastika İttifaqının (UEG) baş direktoru Liza Vortman deyib.

L.Vortman bildirib: “Gələn il Bakıda iki Avropa çempionatı keçiriləcək. Bundan başqa, UEG-in iki görüşünü keçirilməsi də planlaşdırılır. Bu görüşlər çərçivəsində gələcək planlar müzakirə olunacaq”. UEG prezidenti Fərid Qayıbovun fəaliyyətin yüksək qiymətləndirən L.Vortman qeyd edib: “Bu il onun UEG prezidenti kimi fəaliyyətinin birinci ilidir. Onunla və İcraiyyə Komitəsinin digər üzvləri ilə birgə gələcək planları müzakirə edirik. Bizim xeyli ideyamız var. Onlardan bəzilərini reallaşdırmışq. Qalanlarını isə ümidi edirəm ki, yaxın gələcəkdə həyata keçirə biləcəyik”.

Dekabrın 4-də FIFA və “France Football” jurnalı 2018-ci ilin en yaxşı futbolçusuna verilən “Qızıl top” mükafatının sahibinin adını açıqlayıb. “Qızıl top” mükafatına Xorvatiya millisinin və İspaniyanın “Real Madrid” klubunun futbolçusu Luka Modriç layiq görüllər. O, səsvermə nəticəsində “Atletiko Madrid” klubunun hücumçusu Antuan Qrizmannı, “Çelsi” komandasının əsas qol silahı sayılan Edən Hazardı və Kriştiano Ronaldo’nu (“Real Madrid”- “Yventus”) qabaqlayıb.

Mərasimdə, həmçinin FIFA tərəfindən bu il ilk dəfə olaraq en yaxşı genç (20 yaşa qədər) və qadın futbolçuya da mükafatlar təqdim edilib. Ən yaxşı kişi futbolçusu nominasiyada qalib Fransanın PSJ komandasının hücumçusu Kilyan Mbappe olub. Ən yaxşı qadın futbolçu adına isə Fransanın “Lion” klubunun hücumçusu Ada Hegeberg layiq görüllər.

Qeyd edək ki, “France Football” jurnalı 1956-ci ildən etibarən ilin en yaxşı futbolçusunu təltif edir. Bu mükafatın ilk qalibi ingiltərəli Stenli Metyuz olub. Kriştiano Ronaldo və Lionel Messi mükafatı en çox qazanan futbolçulardır. Onlar hərəyə beş dəfə “Qızıl top”a sahib olublar.

Luka Modriç “Qızıl top” mükafatına sahib olub

“Fənərbağça” yenə xal itirib

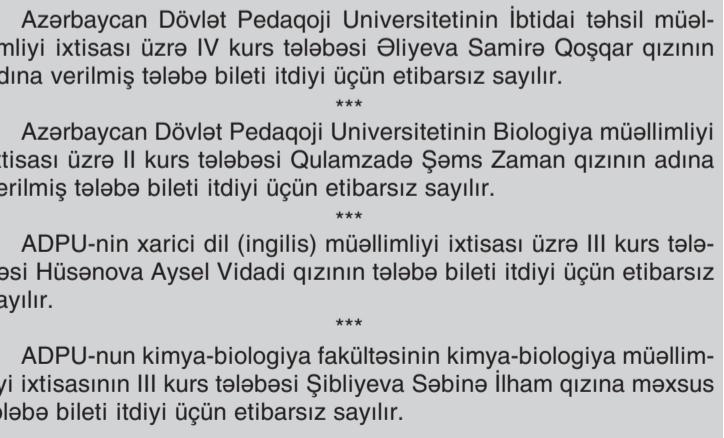
Futbol üzrə Türkiye Superliqasının XIV turunda “Fənərbağça” turnir cədvəlində ikinci sıradə qərarlaşan “Kasımpaşa”nı qəbul edib. Meydan sahiblərinin çempionatın en çox qol vuran komandası ilə karşılaşması 2:2 hesablı heç heçə başa çatıb.

Oyunda “Fənərbağça”nın heyətində 44-cü dəqiqədə Roman Neustadtər fərqlənib. Qonaqların heyətində Mbaye Diagne (22,54) dubl edib, Ozgur Cek isə 45-ci dəqiqədə topu öz qapısından keçirib. Bu matçdan sonra “Kasımpaşa” xallarının sayını 26-ya çatdıraraq ikinci pillədəki mövqeyini möhkəmləndirdib. Komanda, eyni zamanda, çempionatın lideri “Başakşəhər”lə arasındaki xal fərqi dördə qədər azaldıb. On dörd xala malik olan “Fənərbağça” isə 15-ci yerdə qərarlaşıb.

Orizmann: “Qızıl top” Luka Modriçə veriləndə üzüldüm

Madrid “Atletiko”sunun və Fransa millisinin hücumçusu Antuan Qrizmann “qızıl top” mükafatında 3-cü olub. SİA-nın məlumatına görə, 27 yaşlı futbolçu mükafatın xorvatiyalı Luka Modriçə verilməsinə görə üzüldüyünü deyib: “Bu il qazandığım uğurlara görə qürur duyuram. Avropa Liqası, dünya çempionatı və UEFA Super Kubokunda qalib oldum. “Qızıl top” Luka Modriçə veriləndə bir az üzüldüm. Ancaq belə çalışmağa davam etsəm, “qızıl top”u qazana bilərem. Niye de olmasın?! Modriç də möhtəşəm mövsüm keçirib. CL-de və dünya çempionatında yaxşı oynadı. Səs verən journalistlər də onu seçdilər. Media mənşubları üçün mükafatı Modriç haqq edib”.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev
Baş redaktorun müavinləri:
Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SIA və AZADINFORM infomasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.